

XV, 79.

4, 43i.

x

7

I

N

M

m

A

51

57

VITA REVERENDI D.
PRAECEPTORIS

IV 431.

Philippi Melanthonis,
PIÆ ET SANCTÆ
MEMORIÆ, GRÆCO CAR-
mine, quàm breuissime è latina descriptione
Doctiss. viri IOACHIMI CAME-
RARIi excerpta & com-
prehensa.

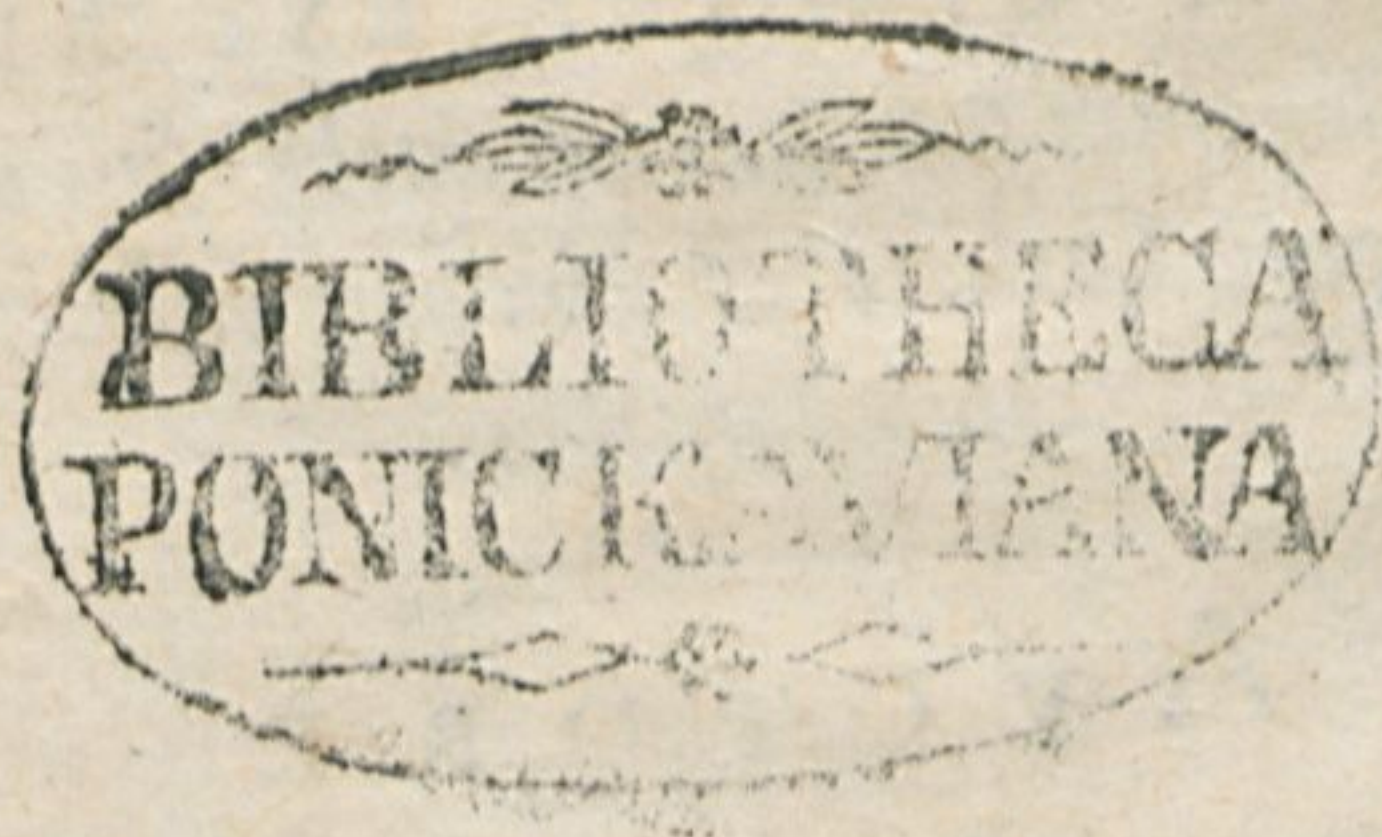
ADDITVM QVOQVE EST AD FI-
nem colloquium Christi cum duobus suis disci-
pulis Luthero & Philippo vnà
ambulantibus.

AUCTORE
Iohanne Melane Lesnicensi.

Iohann. XV.

Ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα
ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ἀγάγητε, καὶ καρπὸν φέ-
σητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μόνος.

VITEBERGÆ.

AMPLISSIMIS,
SAPIENTIA, ET VIR-

TVTE, ORNATISSIMIS VIRIS,

Senatoribus in oppido Bitterfeldensi,

Dominis suis colendis

S. D.

MEMORIA SANCTO
rum virorum, ampliss.
Domini, qui DEO &
Ecclesiae seruerunt, non
est obliuioni tradenda, sed potius
ad omnem Posteritatem praedi-
canda. Siracides enim pulcre in-
quit, quod illi praecclarum nomen
ad posteros transmittant, & laus
eorum non moriatur: Ipsi quidem
in pace sepulti sunt, sed nomen eor-
um manet in aeternum: homines
de illorum sapientia loquuntur,
& Ecclesia laudem eorum annun-
ciat. Non autem illorum memo-
ria in Ecclesia ideo retinetur, vt

A 2 cultus

cultus aut inuocatio ipsis præste-
tur, quod ipsum esset impia et hor-
ribilis idolatria : sed potius, vt Ec-
clesiæ historia cognoscatur, vnde
doctrina, confirmatio & consolati-
o nobis petenda, ac vt beneficia
DEI erga suam Ecclesiam cogi-
tentur, et pro illis gratiæ ipsi agan-
tur. Recte igitur ingens DEI be-
neficium excellentium donorum,
quæ claris & sanctis viris in Eccle-
sia sua comunicauit, agnoscamus,
miremur & celebremus. Ita vi-
demus, quomodo sacre literæ san-
ctorum patrum & Prophetarum
pietatem, res gestas, & insignia
Spiritus sancti dona, quibus orna-
ti fuere, prædicent, quomodo S.
LUCAS Euangelista integrum li-
brum πρὸς ἀρχαίων τῶν ἁγίων ἀποστόλων
conscripserit, εἰς ἰκανὴν μαρτυρίαν, ὅτι
ἔργον εὐσεβές ἐστὶ, τῶν θείων δώρων ἔργον ἁγίου πνεύματος
μαρτυροῦν ἐν ἁγίοις ἀνδράσι μνημονεύειν.

Quia

Quia vero Filius DEI in hac
ultima mundi senectâ duos Pro-
phetas Germaniæ, Lutherum vi-
delicet et Philippum, patres et præ-
ceptores nostros, piæ et sanctæ me-
moriæ, excitauit & misit, qui et vi-
ua voce veram de DEO doctrinã
homines docuere, & diuinis scri-
ptis illam ad nos illustratam pro-
pagauere, sicut vtriusq; insignia
monumenta testantur, par est, vt
tota posteritas hoc ingens DEI be-
nefîcium, q̄ in Ecclesiã suam con-
tulit, agnoscat, et vtriusq; pie trans-
actam vitam, res gestas, et excellen-
tia Spiritus S. dona in eis confide-
ret, Deoq; pro illis serio gratias a-
gat. Ita ego quoq; mei muneris ef-
se duxi, pro mea tenuitate, gratæ
meæ mentis significationẽ aliquam
edere, & vitã sancti Philippi græ-
co carmine secundum latinam de-
scriptionẽ clariss. et doctiss. viri Io

A 3

achimii

achimī Camerarij, breuiter tamen
& succincte, complecti. Hoc autē
carmē, vna cum colloquio Christi
cum Luthero & Philippo, quod
ad finem addidi, Amplitud. Vest.
dedico. Optime .n. mihi constat,
vos ampliss. viros Philippi libros
legere, approbare, ijsq; assentiri, fa-
mamq; eius celeberr. magnifacere
et predicare, nec Flacianorum, qui
omnino distortæ & diabolicæ seu
calumniatricis nature sunt, aduer-
sus tam sanctū virum eiusq; scri-
pta iniquas voculas morari, sed
plane ab illis abhorrere. Neq; me
latet beneuolentia & pius animus
vester, studia docentiū et discenti-
um amādi et promouendi, que be-
neuolētia præcipue me ad hanc de-
dicationē adduxit: præsertim etiā,
cum scholę vestræ ad iuuentutem
doctrina catechetica et honestis ar-
tib. informandū præfuerim, et Am-
plitud.

plitud. vest. plurima in me beneficia contulerit, et vel precipue Amplis. D. C. O. S. Hermannus, pietate, eruditione et sapientia ornatiss. id maxime præstiterit, vt merito ipsum *εὐεργέτην* μὲν & doctorū hominum *φιλόξενον* appellare possim.

Obnixè igitur peto, vt illud boni consulere, & non tam mei quàm sancti Philippi causa amplecti velit, quod vos Amplis. viros facturos plane confido.

Oro autem æternū F I L I V M D E I, vt Amplitudinem vestram suo sancto S P I R I T V regat, protegat, & incolumē in pace diutiss. conseruet. Amen. Datae in Glaucha inferiori s. Idus Junij, Anno M. D. LXXI.

Amplitud. vest.

Deditus

Iohannes Melas
Pastor Ecclesiæ
eius loci.

V I T A

Νόθα μοι ἐννεπε μῦθα φίλον θεῶ
ἢ βροτοῖσιν
ἠγαθέοις ἀγαθοῖσι τε, ὅς μάλα
πολλὰ δίδαξε

ῥῆμα θεοῦ φύλ' ἀνθρώπων ἐνὶ γαίῃ ἀπάσῃ,
ὅτι ἀπολέσθ' αὐτὰς, φυγέειν ἢ τ' ἀπὸ οὐλοθρονοῦ.
αὐτὰ γὰρ γραφαί εἰσι λιγυπνεύοντες ἀήται,
ἀνδρῶν ἀναψύχοντες αἰεὶ, ὅταν οἷσι φίλον κῆρ
ὅτι ἐθέλει ζῶειν, καὶ ὄραν φάσθ' ἠελίοιο,
εἰπὼς χειρὶ θεοῦ πᾶσαι γραφθεῖσαι ἔασι.
τὰ κ' ἡμῖν θεὸς ἠδ' αὐτὰ κλέει εὐρὺ ἔθηκεν,
ἐσθλὸν τ' ἀθάνατόν τε ἔσβεσον πᾶσι πάντων.
τ' ἔ' ἄμα καὶ πᾶσι κῆρ φιλοῦν ἐν γαστέρι μητρὸς
ὄργανον ἐκλεκτὸν περικείμενον, ὃν κ' ἔδῃμον.

ἐνθ' ἄρα οὐκ ἔστιν ὅσα παῖδας γείναντο γυναικες,
ἔστι τῶν τις τίκετε γόνον τοῖον, τὸτ' ἄρῃω,
ὡς τέκε μιν μήτηρ ἐν εὐκλιμδρῶ πολυέθρῳ
βρέτη, τῆσδε ῥηιδίῃ βιοτῆ πέλει ἀμφὶ
ἀνθρώποις, ἐκ μὲν πεδίου, ἐνὶ τῷ πολὺ πυροῖ,
ζεῖα, δὲ εὐρυφυῆς κερὶ λυκὸν, καὶ ἄλλα πεφύκη.
ἐνθα ἢ κ' αὐτοῖσι δόμοις ἐνὶ κτήμασι κείται,
ὅταν ἴπ' ἀλλήλοισιν ἑὰς περήξῃς τελέσῃν,
ἢ ἔ' ἴπ' ἄλλοις ἀνδράσιν, οἱ σφιν γείτονές εἰσιν,
ἔ μὲν ἴπ' ἀλλοθρόος, ὡς ἔμποροισι, αὐτοὶ ἰόντες,

ἀλλὰ

P H I L I P P I.

Ecce mihi Musa virum, DEO carum atq;
Hominibus

Piis honestisque, qui valde multum
docuit

Verbum Dei coetus hominum in vniuersa terra,
Ne pereant, sed effugiant tristem mortem.
Eius enim scripta sunt stridentes spiritus,

Homines refrigerantes semper, cum ipsis carum cor
Non vult viuere, & aspicere lumen Solis,
Siquidem omnia eius scripta manu DEI scripta sunt.
Propterea etiam Deus ipsum atq; eius famam dilatavit
Honestam, immortalem, atq; inextinguibilem omnino.
Quem simul etiam ex corde diligens in vtero matris
Organum electum elegit in suo populo.

Ibi igitur quotquot mulieres filios pepererunt,
Harum nulla talem peperit filium, tunc praestantiorem,
Quam ipsum mater peperit in bene habitato oppido
BRETTA, vbi facilis victus existit iuxta
Homines ex campo, in quo multum tritici,
Spelta, & album hordeum late nascens & alia nascuntur.
Ibi etiam ipsis domi opes reponuntur,
Quando inuicem sua negotia consiciunt,
Vel etiam inter alios homines, qui eis vicini sunt,
Non quidem ad peregrinos, tanquam Mercatores,
abeuntes,

A 5

Sed

V I T A

ἀλλὰ μάλ' ἴδτε δόμοισι, παρ' ἀλλήλοισι μύνοντες,
 ἔτε μὴ εἰπόντες καμάτω εἰς ἔργα κομίζειν.
 εἰπὶ ἣ καὶ ἀγαροὶ γε φιλόφρονες, ἤπιοι ἄνδρες,
 πέφρονες, ἢ ἢ θεοῦ πεικαλλέα δῶρα ἔχοντες,
 τοῖς ἴπῃ ἔργα τιθεὶ θεὸς ἀγέει ἐξ προγόνων δῆ.
 αὐθι καὶ ἑσθλὸς ἀνὴρ, γρητῆρ τότε ναῖε Φιλίππῳ
 ἔτι πόσιν εἶχε φίλον θυγάτηρ πολυφερτάτῃ ἀνδρῶς
 ἠγεμόνῳ πόλεως, ὃ θεοῦ δ' ἀπὸ μήδεα οἶδε.
 καὶ δὲ ἣ πλείστης δρετῆσι πατῆρ ὁ Φιλίππῳ,
 γίνετο ἑσθλὸς, ἀμύμων, ἡσυχῶ ἠδέ τε πρῆξ,
 πέφρων, ἀλφηστῆς τ' εἰδὼς τ' ἤρτυεν ὄπλαι,
 ἐν πολέμοισιν ἀλέξαοθα, τε βίβω καὶ ἀμύων
 δυσμυρέων, ὅταν ἐοσυμύροι φθέρων μεμάασι.
 πρὸς δ' ἔτι καὶ ἀθλων ἴπῃ ἵπποισι ἢε δαήμων,
 εἰοὶ μὲν μετ' ἀριπρεπέσιν βασιλευῖσι πέλον'.
 οἱ γὰρ τερπόμυροι φρεσὶν ἦς, στυ εἰσορόωσι.
 ταῖς μιν πολλοὶ ἀγαπάζοντο μάλ' ἀνδρες
 ἤρωες μεγαλήτορες, ἐνδυκέως φιλέοντες,
 πολλὰ τε καὶ αὐτὸς χάριων αὐτοῖσιν ὁμίλῃ.

αὐτὰρ ἴπῃ παλλακῶν ἢ ὁ βαυαρῶν δέχων
 ὄρσων οἰζυρὸν πόλεμον, καὶ ἀντικρὺ μάχεοθα
 θυμὸς ὀρένθη ἐκάσῳ ἐνὶ σήθεσι χολωτοῖς:
 δῆ τότε πατρῴδι γαίῃ ὄγ' ὄρκια πρὸς φυλάσῃ
 θυμῶ εἴω μεμραῶς, παρέλω δέχοντι Φιλίππῳ,
 ἐκτιώων τῶ, καὶ καὶ μοῖραν πάντα καὶ βερνάων

τῶχρα

P H I L I P P I .

Sed potius domi apud se inuicem manentes,
Neq₃ labori cedentes ad curandum sua opera .
Sunt etiam beneuoli, humani & mansueti homines,
Prudentes atq₃ præclara D E I dona habentes ,
Quibus D E V S communicat artificia usq₃ à maioribus.
Ibi etiam bonus Vir pater P H I L I P P I tum habitauit,
Quem maritum habuit filia præstantissimi Viri
Præfecti vrbis, qui ex D E O nouerat consilia.

Ornatus autem plurimis virtutib³ pater P H I L I P P I
Erat bonus, integer, taciturnus atq₃ fidelis,
Prudens solersq₃ , peritusq₃ bene instruebat arma,
In bellis ad auxilia ferendum & repellendum vim
Hostium, quando irruentes necare cupiunt.

Insuper etiam ludorum equestrium erat peritus,
Quales inter præclaros reges existunt.
Illi enim oblectati sua mente, hos aspiciunt.
Ideo etiam ipsum multi diligebant Viri
Heroes magnanimi, accurate tractantes,
Multum etiam ipse lætus, cum eis conuersabatur.

Verum vbi Palatinus & Bauarus princeps
Concitarunt calamitosum bellum & contra pugnare
Animus commotus est vtriq₃ in pectoribus iratis.
Tunc ille patriæ iuramenta fideliter seruare
Animo suo cupiens, aderat Principi Philippo,
Ad parandum ipsi, & rite omnia gubernandum.

Instrumentum

V I T A

τρύχεα, ἐκ τῶν βάλλοντα σφᾶρα μὲ βόμβη
 σμερδαλέα, ἐχθροῖς θάνατον ἢ κῆρα φέρουσα.
 ἀλλ' ὅτε δὴ πεμφθεὶς μωνέμιον ἦλθε πόλινδε
 οἷς ἀμ' ἐτάροισιν, τότε ἐς νόσον ἔμπεσε δεινὴ,
 ἐν τῇ ἔπτατο ἐκεῖτο, ὁμᾶ κρατερᾶ ἄλγεα πάχων,
 δηρὸν τηρόμενος, θανάτοιο γὰρ οἱ τέλει ἴξε.
 καὶ τοι πολλὰ πόνησε σόν μιν γ' ἔμμεμα, δῆχων,
 πᾶσα ὁμῶς αὐτᾶ σπασθῆ μελέη γυεθ' ὀρμῆς.
 εἰ γὰρ ὄγ' ἐκφυγέην διῶατο συγερῶ κακότητι,
 μήτε θεὸς τότε μιν νέσσα κακότητι ἔλυσεν
 ἀλλὰ ἀεὶ ἄλγη χέτο τέτρατον εἰς ἐνιαυτὸν.
 ὅτι κακὸν τόδε οἱ ἐτάροισι τε φίλοισι γυεθ' ἔσθ
 φάσκον οἰόμενοι ἴνες, ὡς φρέατ' ἔμβαλεν ἐχθρὸς
 φάρμακον ἐλόμενον κακὰ σφιν φρογέων ἐνὶ θυ-
 ἐνθεν γὰρ κτ' ἡμαρ ὕδαρ ποτὶ δῶμα φέρουσκον. (μῶ.
 τοῖς μὲν ἐτάροισιν τάχα μόρσιμον ἡμαρ ἴπῃ ἦλθεν
 ἐν τῷ ἔτῃ κείνῳ, αὐτὸς δὲ ἄρρωστος ὑπάρχων,
 πόντον ἔπεσσε τετάρτῳ ἔτῃ, ὅτε νέσον ἐφῆκε
 φάρμακα οἱ κακὰ, ἢ τάκε ἔτε ἴς ἄλλῃ ἀνέτλη.
 ἔτῳ οὖν ἔλοχτος πόσιν ἐσθλὸν ἀπώλεσε νεκρὸν,
 εἰ κλέτος ἐσθλὸν ἰδί' εὐρὺ πέλεν κτ' δῆμον ἀπαντα.
 χαῖρον γὰρ πλεῖστοι αὐτῷ μάλα εὐσεβεῖ ἀνδρὶ,
 ἔνεκα πατρὶ θεῷ, ἢ ἢ τε ἔῃρα φέρεσκε
 πνύματι ἔσθλῳ, πρῶτα ἢ ἱεραῖ ρέζων
 εὐχῶν, τένεκα καὶ ψυχῶ ἐν χερσὶν ἔστηκεν

αὐτῷ

P H I L I P P I.

Instrumenta ex quibus eijciuntur globi cum sono
Terribili, hostibus mortem & interitum afferentes.

Sed quando missus Monhemium venit in urbem
Cum suis socijs, tunc in morbum grauem incidit,
Ex quo deinde decumbebat, magnos dolores patiens,
Diu tabescens, mortis enim finis ei venerat.
Etsi multum laboraret Princeps, quò saluus esset,
Tamen tota eius diligentia conatus irrita erat.
Non enim effugere ille poterat tristem afflictionem,
Neq; Deus tum ipsum morbi afflictione liberauit,
Sed semper dolore tenebatur vsq; ad quartum annum.
Quia malum hoc ipsi & caris socijs accidisse
Dicebant existimantes aliqui, quod in puteum iecisset
hostis
Venenum perniciosum, mala ei cupiens in animo.
Inde enim quotidie aquam domum ferebant.
Socijs igitur cito fatalis dies moriendi adueniebat
In illo anno, ipse vero existens infirmus,
Mortem obibat quarto anno, cum morbum immiserat
Ei venenum perniciosum, quod & nemo alius sustinuisset.
Sic igitur vxor maritum bonum amisit mortuum,
Cuius laus bona atq; lata fuit in toto populo.
Letabantur enim plurimi ipso religiosissimo viro,
Propterea quod D E O patri, Filioq; grata fecisset
Et Spiritui sancto, præcipue sacra faciens
Precum. Ideo & animam in manus tradidit

Ipsi,

V I T A

αὐτῶ, ὅταν θανέειν μέλλεν ἔπώτμον ἴππασεῖν.
 ψυχὴ δ' οὐκ αὐτῶ ἐν χειρὶ θεοῦ ἰαύει.
 ζῶν δ' ἐπὶ κ' μύθους μάλ' ὑπερφιάλως ἀλέεινε
 πάντας ὁμῶς, ἔ' αἰκεία ἔργα ἀλυξέ διηγήως,
 φῆμιν ἀδούκεια ὀχθήσας, ἔποτ' ὀπίσω
 μώμυσεν, μάλ' ἀλδύα μνῶ τὰ ὀνείδεα ἀνδρῶν,
 ἔτε π' ῥέξε κακῶς ἐξάσιον, ἢ θεμισ ἐστίν,
 ἀλλ' ἔργοις, ἴππεσσιν ὁμοῦ σεμνὸς πέλετ' αὐτῆς.
 πᾶσαν ἀληθείῳ ἀγὲ φιλεεσκε μάλισα.
 μύθους κισθήλως, ψεύδη δ' ἤχθηρε δόλως τε.
 ψεύδῃ δ' ὅσα εἶπεν, μάλ' αὖτ' ὑπεπνυμνῶ ἦεν.
 ὡς δ' ἄρα κῆρ ἐδάμασε τανηλεγέῃ θανάτιο
 νέσω μιν δολίχη, μελέων τ' ἐξέπιατο ψυχῆ,
 δὴ τότε παῖδα ἔλειπεν ὅππιδε Φίλιππον ἐν οἴκῳ,
 ἡλικίης θαλερῆς ἔτη ἔνδεκα τόφρα ἔχοντα.
 αὐτοκισίγητ' δ' ὁμογάστρι' ἦν οἱ ἀμύμων
 εἰς, κ' ἀδελφῶν εὐπλόκαμοι τρεῖς ἐν μεγάροισι.
 μήτηρ δ' ἰσοναχῆς ὀλοφουραμνῆ μνῆ χεῖρα
 τέσσαρα κ' δέκ' ἔτη, γῶν ὄν κ' θυμὸν ἔδυσα.
 αὐτὰρ ἴππειδῆ πρὸ θυμαλγέα μῦθον ἀκυσεν,
 ἔκγον' ὡς αὐτῆς ὁ Φίλιππος ἔγημε γυναικά.
 δὴ τότε μιν κ' ἀχνυμνῆν ποιήσατ' ἀκοιτιν
 βρεττανός τις ἔτης, μάλ' αὖτ' ἀπείφρον' ἔδουσα,
 ἀλλ' ὅτε παρθυτήριον ἀμφοτέρω ἀμα παῖδες
 φοίτων δὴ κ' ἡμαρ, ὅπ' αὖτ' αὖτ' ἀδιδάχθη,
 ὡς θεμισ

P H I L I P P I.

Ipsi, quando moriturus erat, & mortem obiturus.

Anima igitur eius in manu D E I quiescit.

Viuens autem adhuc, etiam sermones vitabat superbos

Omnes simul, & indecentia opera fugiebat iuste,

Famam indecentem grauiter ferens, & nunquã à tergo

Conuicium fecit, potius fugiens probra hominum,

Neq; quidquam indecens fecit malitiose, vt par est,

Sed rebus & verbis simul grauis erat ipse.

Omniem veritatem semper maxime amabat.

Sermones fraudulentos & merdacia oderat, dolosq;.

Mendacium non loquebatur, valde enim prudens erat.

Postquam igitur fatum mortis longi somni domuerat

Morbo eum longinquo, membrisq; euolârat anima,

Tunc filium relinquebat post se PHILIPPVM in domo,

Teneræ ætatis annos vndecim tunc habentem.

Frater autem germanus, vterinus erat ei honestus

Vnicus, & sorores pulcerrimæ tres domi.

Mater vero gemitibus lugens manebat vidua

Quatuor & decem annos, luctu consumens suum

animum,

Verum vbi molestum forte nuncium audisset,

Quod filius suus P H I L I P P V S duxisset vxorem

Tunc ipsam etiam dolentem fecit sibi coniugem

Brettanus quidam ciuis valde prudentem existentem.

Sed quando ambo pueri in Scholam

Commeabant quotidie, vbi valde vtilia docebantur,

Vt decebat

V I T A

ὡς θεμισ ἐσιν παιδύτων πιαῶν τ' ἀγοιδῶν τε.
 εἴθε τότε ἀνθρώπους μέγ' ἴπ' ὄχετο λοιμὸς ἀ-
 τηρῆς,
 οἷς τ' ἀγανοῖς βελέεσσι δαμάσαστο ἔθνεα ἀνδρῶν,
 τένεθα σὺ κατερυκομύεις οἷς ἐνὶ οἴκῳ
 τις νέθ' ἐσθλὸς ἐὼν δέδασε φρεσὶν ἀσιμα πάντα.
 ὡς δ' ἄρα λοιγὸν ἀμυσε θεὸς, θυμῷ ἐλεήσας
 ἀνθρώπους, τότε παιδύτημον αὐτὶς ἵκανον.
 εἴθε Φιλίππῳ ἄφαρ μὲν ἢ πρέπεν ἐξοχή αὐτῆ
 ἢς φρενὸς ἢ Φυῆς. τάχα ὦ γ' οὐδ' οὐδέ το θυμῷ
 καὶ φρεσὶν ἢσι βάλεν, τὰ ἄκχε, νόησε τε αὐτὰ
 μνήμη ἔχων, καταλεξάμεθ' ἴσθα αὐτὶς ἕκαστα
 παιδύτησι φίλοις, μεγάθυμῳ ἐὼν Δραπαντῆς.
 ἔποτε, παῖς, πρῆτιζεν ἄλλων ἀπόληγῳ
 ὦν συμφοιτητῶν, ἄμα τοῖς πολὺ ἀντέβαλ' ἐσθλῆς
 μύθους, σοιχείων πᾶσι γραμματικῆς τε καὶ δευχῆς
 μύθων ῥωμάτων, παῖδας τινος ἢ παροίκους
 ἐξερέων πάντη, ἀποδημῆ οἷς φίλον ἦε,
 εἰ μέγα χάρεν ἐὼ ἐνὶ θυμῷ, εἰ τινα θυρεν
 ἠλικίῃ προχρῆσθρον, ἀλλ' ἄμα θεσερον ὄντας,
 εἴθε δ' ἀπόκναμεν τόνδ', ὡς ἀδείδασθ' ἐναργῆς,
 ὅτι νεώτερο οἶδε πλέον, καλὸν τὸ δ' ἰδέσθαι.
 τῷ πᾶσι σφιν θυμὸς ἐνὶ σήθεσσι ἐώληπ
 μιν πότε ἔσεσθ' ἀγαθὸν καὶ δευτῆ πολυφῆρτατον
 ἀνδρα,

ὅτι

P H I L I P P I .

Vt decet præceptores fidelesq; bonosq; .
Tunc homines valde inuadebat pestis seuã
Suisq; blandis sagittis domabat agmina hominum,
Ideo eos solos detentos domi
Iuuenis quidam docebat mente omnia iusta.

Cum autem luem propulisset DEVS, animo
misertus

Hominum, tunc in scholam rursus veniebant.
In Philippo vero statim eminebat excellentia ipsa
Sue mentis atq; ingenij. Cito enim suo reponebat animo
Et in mentem suam mittebat, quæ audiebat, sciebatq; ea
Memoria tenens, recitans liquido rursus singula
Præceptoribus caris, magnanimus existens semper.

Nunquam, puer, alios tentare cessabat
Suos condiscipulos, cum quibus conferebat vtilis
Sermones, de elementis Grammatices, & initio
Latinorum sermonum, pueros aliquos atq; aduenas
Indagans vbiq; quibus peregrinari carum erat,
Et admodum gaudebat animo, si quem offenderet
Aetate grandiolem, sed rudiolem existentem,
Ibi exagitabat hunc, vt puderet manifeste,
Quod iunior, plus sciret, visu hoc pulcrum erat.
Ideo omnibus ipsis animus in pectoribus sperabat
Eum aliquando fore bonum & virtute præstantis-
simum,

B

Quod

V I T A

ὅτι ἤδη τ' ἔμειον Φιλοῖ, θαλερόν ὡς εἶναι
 τέλει μιν μήτηρ τε προσήκοντες τε ἔρκεον
 ἐν μέσσησι θεῶν χαριέσασα ἔργα τελέσασα.
 ἄλλων γὰρ πάντων φύῃ ἢ πείγινετο παίδων,
 ἀγχινοῦ τε εἶναι κατὰ μὲν φρένας καὶ κατὰ
 θυμὸν,

ἡδύς δὲ ἐπᾶσιν εὐφρογνέων ἐνὶ θυμῷ.
 τὰ δὲ μιν πρὸ κῆρ ἀεὶ φιλέεσκον ἅπαντες,
 φαίνεται γὰρ πῶτ' ἔσεσθ' ἀγαθὸς τε ἐπὶ αὐτῷ ἀνὴρ,
 σεμνὸς ἐν ἔργοισιν καὶ ἔπεσ', ὡς τετελεσμένον εἶναι.
 ἔμμεν γὰρ συγγερός ποτε οἱ ἐνὶ στήθεσι θυμὸς
 ἔπλετο, καὶ τοι ρηϊδίως μάλα χάσατο ὄν κῆρ,
 μὲν τοι ἔτελεσεν ἡ εἶω κεκοιτητότι θυμῷ
 χέτλιον ἔργον, ἢ ἀγχιρὸν ἔπῃ, θεοειδέα εἰδώς.
 καὶ τότε ἀνθρώπων φάτις ἢ ἐσθλὴ ἀνέβαινε
 παιδούτης, ὅ, τι ἐνὶ φόρῃ ἦεν ἐραυνῆ.
 Φορζᾶνον τότε κίκλησκον πάντες τε ἐεῖπον:
 ὡς αὐτὰ δὴ ἐκλίμων γλώσσης γε μάθοιεν
 δρχλὴ οἱ παῖδες, καὶ ῥωμαίῳ ἄμφο γλώσσῃ.
 ἢ μάλα δὴ οἶδε πρὸ φερον μέγα, θαῦμα
 γερόντων.

ἀλλ' ὅτε ἦίθεοι, τ' ἔμμεν νοέειν μεμαῶτες
 ἦσαν ὁμῶς, καμνὴ ὡς, ἐνθ' ὅτι ἦθελεν αὐτοῖς
 παιδούτης φάτις τῷ, ἀλλά γε νόσφιν ἀπὸ ἄλλων
 δεῖξ' αὐτῷ, κείνων τινὰς, οὓς φιλέεσκε μάλιστα
 ὦ θυμῷ

P H I L I P P I.

Quod iam ipsum Musa amaret, quamuis tenerum.
Propterea ipsum materq₃ propinquiq₃ detinebant
In studijs, ad faciendum D E O opera gratissima.

Omnibus enim pueris ingenio suo antecellebat,
Sagax existens & mente & animo,
Suavis sane & omnibus in animo bene cupiens.
Ideo & ipsum ex corde semper amabant uniuersi,
Videbatur enim olim fore masuetus atq₃ mitis vir
Grauis in rebus & uerbis, sicut etiam factum est.

Non enim horribilis ei unquam in pectore animus
Extabat. Et si facillime irasceretur in suo corde
Tamen nullum fecit suo irato animo
Indignum facinus aut turpe uerbum, diuina sciens.

Et tunc ad homines fama bona ascendebat
Scholæ, quæ erat in amabili Phorza.

Phorcensem illam vocabant omnes, atq₃ dicebant,
Quod ibi graecorum linguae discerent
Initium pueri, & latinam simul linguam.

Certe hi proficiebant multum, admiratio senum.
Sed quando adolescentes hanc discendi cupidi
Erant pariter, tanquam nouam. Ibi nolebat
Præceptor illam ostendere, sed seorsim ab alijs
Monstrabat eam, eligens aliquos, quos plurimum
amabat

V I T A

ὦ θυμῶ, αὐτὰρ πρὸ πάντων ῥεῖα Φιλίππῳ
 ἐν φρεσὶν ἢ γνώσις μέγ' ὀρέλλετο, ὥστε καὶ ἄλλοις
 αὐτὸν νημερτὴ εἶπεν, τὰ νόησεν ἀκέρων.

εἴηαι κ' οἱ πάντας μέγα κ' ἐδῶλον κλέεικεν.

εἶχε δ' ἐν μέσσησι Φίλης ἐρήρας ἐτάρας,
 αὐτοκασίγητον μὲν εὖν, κ' συγγενε' ἄλλον.

ἀλλ' ὁ κασίγητος, μετέπειτ' ἀνήρ, λίπεν αὐτὰς,
 πατρίδι δ' Ἰπεί γαίῃ ἐνὶ τιμῷ ὄρεν Ἰπελθῶν.

οἶδε Διάτριβον, κέρει εἶτ' ἐν οἴκῳ ἀδελφῆς
 καπνίουτος, πολλὰ κ' θυμὸς ἀνωγρὶ κέασαι

πατρίδα ἦν γαίῳ, ἰδέειν αὐτῶν τε Φίλης τε.

ἀλλ' ὅτε πού χάρων ἦλθεν πρὸ δώματ' ἀ-
 δελφῆς,

δὴ πού ἢ ἐνδυκέως Φιλέεσκε μιν, εἴσω ἄγασαι,

εἶδατα τῷ παρέθηκε, χαριζομένη παρεόντων,

ἦδ' Ἰπιθῆσα πόσιν, τερπύῳ θυμὸν ἐδωδή.

αὐτὰρ Ἰπεί πόσιτος κ' ἐδήτύτος ἡμερῶν αὐτὸς

ἔξετο, οἱ μὲν ἔπειτα ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μεμήλη.

παῖδας γὰρ καλέσας, τούτῳ ἔπεισιν ἀείρετο πολ-

ὄτ, ἢ εὐφρονέων παιδούτης δεῖξε διδάσκων. (λοῖς,

ἀμφοτέρων, δὲ ὁ Φίλιππος εἰω πρὸφερέσε-

ρῶ ἀεὶ,

πάντ' αὐτῷ, τὰ νόησ' ἔποκεν ἀρῶν κ' μοῖραν

εἶπε. φῦν δ' ἔρα ἔμαλα δὴ Φιλέεσκεν ὁ καπνίων,

ἔξοχα ἐλπομένη μιν ἔσεσθ' ἀγαθόν τε μέγαν τε.

ΤΕΥΧΟΣ

P H I L I P P I .

Suo animo, verum præ omnibus facile Philippo
In mente cognitio multum augebatur, vt etiam alijs
Ipse vere diceret, quæ obseruauerat audiens.

Tum etiam sibi ad omnes ingens & bona laus venit.

Habebat autem in studijs caris socios amabiles,

Fratrem suum & cognatum alium.

Sed frater, postea vir, relinquebat ea,

Quoniam in patria honorem inueniebat adueniens.

Conuersabantur autem, pueri adhuc, in Domo
Sororis

Capnionis, quem saepe animus iubebat venire

In suam patriam, ad visendam & ipsam & amicos.

Sed cum forte letus veniret ad aedes sororis,

Tunc illa accurate ipsum tractabat introducens,

Edulia ei apponebat, gratificans de præsentibus,

Atq; apponens potum, ad oblectandum animum cibo.

Verum vbi potus & cibi desiderium ipse

Exemisset, tunc sibi deinde in mente alia curæ erant.

Pueros enim vocans, multis verbis quærebat hoc,

Quod beneuolus præceptor monstrauerat docens.

P H I L I P P V S autem semper erat ambobus præ-
stantior,

Omnia ei, quæ obseruauerat, respondens rite

Dicebat. Ingenium igitur eius valde amabat Capnio,

Eximie sperans ipsum fore & bonum & magnum.

V I T A

τένεκα ἔαυτῷ φίλα κ' ἀγλαὰ δῶρα ἔδωκε
 βίβλους, λεξικά, τὰς ἀπὸ λέξεσσι ἐξονόμεναι,
 ἃ κ' ἑλλήνων γλώσσῃ ἐνόησ' ὅγε πολλῶ
 ῥηιδιώτερον, ἢ ὅτρυνε μαθεῖν τε ἑαυτὸν
 πλεόν' ἐν ἀμφοτέρῃ γλώσσῃ κ' ἡματα πάντα.
 αὐτὰρ Ἴπει ἐνὶ τῇ Φόρζῃ ὅγε τόφρα
 ἔμιμνεν,

εἰσέκεν οἱ δοιῶν ῥα πειλομύων ἐνιαυτῶν
 ὦρα Ἴπειλθον, δὴ τότε ἐς πάντα κρηά πέμψαν
 μήτηρ μὲν τε προσήκοντες δ' ὅτι ἦν μέγα πλῆθος
 τ' τε διδασκόντων, τέχνας τ' ἀρετὰς τε μαθόντων,
 οἱ μέγα παντοίης ἀρετῆσι κειρασμύοι ἦσαν.
 τένεκ' ἄκ' ἑ νόμον πάσαι κλυτὰ δώματα μῦσαι.
 εὖθ' αὖ Φίλιππος ἔφηβος ἔων, τάχα δόξαν ἐνεῖκεν,
 εἰν' Ἴπιτήδειον διδάχων δαῖζαν κ' ἀποφάνειν
 νημερτὲς καλὰς τέχνας τ' ἀρετὰς τε διδάσκειν.
 ἔπως μὲν γὰρ μιν θεὸς ἔσεφ' ἔπεισ' ἀγορεύειν,
 ἀσφαλέως τε γράφειν, μάλα πολλὰ δαήμο-
 να τεχνῶν.

Ἰαύμανον ἐν πάντες τάδε μιν παῖ κῆρι φιλεῖντες.
 εὖθ' ἐν ὀμήλικας ἡϊθέας γλυκὺς ἴμερσιν ἤρξθ',
 τῷ πειλομύῳ σφῶν, ἐν μάσῃσιν ἔπεισαι.
 ἀρχὴν δ' ἢ πρώτης τιμῆς πότε ἐδέξατο μασῶν,
 οἱ ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔθ' ἀείχαιτόν τε κ' ὦρα.
 αὐτὰρ Ἴπει ἔπειτα μαθῶν ἠτίσασα αὐτίς,
 δεύτερον

P H I L I P P I.

Propterea etiam ei grata & præclara dona dabat
Libros, quos Lexica à dictione nominabant,
Ex quibus ille Græcorum linguam percipiebat multo
Facilius, atq; excitabat ad discendum seipsum
Plura in vtraq; lingua quotidie.

Verum vbi Phorcæ tamdiu mansisset,
Dum sibi duorum reuolutorum annorum
Horæ aduenissent, tunc Eitelbergam mittebant
Ipsam Matérque propinquiq;, vbi erat magna
frequentia

Et docentium & artes virtutesq; discendum,
Qui varijs virtutibus insigniter ornati erant.
Ideo ibi habitabant omnes Musæ inelytas ædes.

Ibi P H I L I P P V S ephebus existens mox opinionem
afferebat,

Idoneum se esse doctrinam ostendere & manifestare
Vere, & docere honestas artes & virtutes.

Sic enim D E V S ipsum ornarat verbis ad eloquendum
Cauteq; scribendum, peritissimum artium:

Mirabantur itaq; hæc omnes ipsum ex corde amantes.

Inde adolescentes æquales dulce desiderium capiebat
Sequendi eum in studijs, dum excelleret ipsos.

Initium autem primi honoris studiorum tum accepit,

Cum sibi venisset annus quartus & decimus, & horæ,

Verum vbi etiam postea discens rursus petisset,

V I T A

δαύτερον ἐν μέσσησιν ἐοικὼς κῦδος ὀπάζειν.
 δὴ τότε ἀνήνουντο πρῶτισσι, ἢ ἔφασκον:
 ἡλικίῃ τόσον τοιαύτη κῦδος ὀπάζειν
 ἔπως ἐμπέπειν. ἀλλ' ὅτε οὐκ ἄρ' ἔτα τόδε ἔργον,
 ἔπυρετο δ' ἔσθ' ἡμιν πολλάκις αὐτὸν ἴκανε,
 κάλλιπεν ὡς βιοτῆς χῶρον συγερὸν τε ἔργω,
 ἔξε τυβιγιάλω τ' ἀκαδημίαν, ἣς κλέει ἦεν
 ἐσθλὸν, πάντ' ἐπὶ ἔκ' ἡμῶτα γίνετο μείζον.
 αὐτὸς μὲν γὰρ αἰεὶ μέσσησι περικλυτοὶ ἄνδρες
 ἦσαν, τοὶ ἡμῖν τε ἔεσομύροισιν ἀοιδῆ.
 τ' ἔνεκ' οἱ μέναι ὅδ' εἴσατο χῶρος δ' ἔστι.
 ἔπως οὐκ αὐτοῖσιν εὐφρογνέων, σφιν ὀμίλῃ.
 ἀλλὰ Ἰπείθ' ἱμῶ μουσῶν μέγα τέρπειθ'
 ὀμίλῳ,
 ἢ Φυὴ αὐτὸς ἴσση ὅτρυνε μιν αἰεὶ,
 ἱμῶν ἐφόρμησέν τε, ἐνὶ γνώσῃ τι ἐκάσῃ
 εἶδ' ἢ ἢ νοεῖν, ἦκασε θεοπροπιάων
 μῦθον φρασσαμύρους ἄνδρας, μετέπειτα
 ἢ τ' ἔτους,
 οἱ φρόνιν ἢ δίκας πολλῶν περικλυτοὶ ἦσαν,
 ἰητρὸς τε ἀκχσεν Ἰπείθ' ἱμῶν περὶ πάντων,
 τῶν ὅγε εἰσορόων βίβλας, πικτῆσθαι Ἰπείθ' ἱμῶ
 ὠφέλιμον βιοτῆ, τ' φέρει ἔαν οἱ κλέει ἐσθλὸν.
 αὐτὰρ ἐὼ τότε κερναμύρω φίλον ἔπλετο ἱμῶ,
 μάλλον γνώσκειν περὶ ἄλλων ῥῆμα θεοῖο.

ὅτι

P H I L I P P I.

Præbere sibi secundum honorem in studijs.

Tunc præcipui reuebant, atq; dicebant:

Aetati tali tantum præbere honorem

Non dicere. Sed cum non procederet hæc res,

Et febris morbus ipsum sepe comitaretur

Relinquebat locum valetudini suæ atque proposito

aduersum,

Veniebatq; in Academiã Tubingensem, cuius fama erat

Præclara, atq; indies fiebat adhuc maior.

Ibi enim Musis semper celeberrimi viri

Erant, qui nobis atq; posteris prædicabuntur,

Ideo sibi manere hic videbatur locus optimus.

Sic itaq; eis bene cupiens, cum ipsis conuersabatur.

Sed quia animo valde oblectabatur cœtu Musarum,

Atq; tantum eius ingenium vrgebat ipsum semper,

Impellebatq; animum in vnaquaq; scientia aliquid

Scire & intelligere, audiebat diuinorum oraculorum

Sermonem loquentes viros, postea & hos

Qui prudentiam atq; iura excellentiss. sciebant,

Medicos audiebat peritissimos,

Quorum Libros ille inspiciens, possidere quid

nouerat

Vtile vitæ, quod sibi bonam famam afferret.

Verum suo animo tunc eligenti placebat,

Cognoscere potius præ cæteris verbum D E I.

V I T A

ὅτι μέλεν μέγα οἱ, μάλα εὐσεβές, ὡς θέμις ἐστὶ
 ζῶειν, ἢ ἢ θεῶν μόνω ἤρα φέρειν ἐνὶ πίστι.
 Ἐ γὰρ παῖδα εὐόντα, θεὸν πάνμπερως διδάξαν
 ζητεῖν ἔ ἀγαπᾶν, τιμᾶν τε τὴν ἀγὲν εὐόντα,
 μήτηρ ἢ πατήρ, μέγα τῶν ἐμπάζετο μύθων,
 ἀλλ' ὅτε μεσούων κλέετο ἔλλαβε δούτερον, αὐτὸς
 ἐνδεκα δὴ ἀνδρῶν τότε πρῶτο ἔγινετο χάρων,
 οὐδενὶ ἔ εἴξας διδαχὴν τῶν δὲ ἔ ἢ τι τέχνας.
 τέχνης γὰρ μετὰ πάντα ὀμέλικας ἔπλετο ἄ
 ρεις.

ἐμπης ἢ πρῶτα φίλφ θεῶν ἔραυίων
 ἔημα ἀληθείης, ἵπτε ἔ τι ἔρα κέρδιον ἄλλο.

τόφρα ἢ εἰν ἀκαδημία ὤρτο κακὴ ἔρις ἀνδρῶν
 ἐν μέσης, ὀρμαυόντων χαλεπὰ φρεσὶν ἦσιν
 ἀλλήλοισ, δίχα γὰρ δόκεον σφῶν ἐμμεν δέξισον
 δὴ ἔρα νόημ' ἴδιον. τῶ ἀλλήλοισ μερέαυνον:
 ἐνθ' ὁ φίλιππο ἔδειξεν ὁδὸν νημερτέα πᾶσιν
 ἰθείλω τε διδασκέμεναι, ἔ ἐμμεν δέξισα
 φράσσατο μὲν, τὰ Αριστέλης ὄχ' ἄρεις
 ἔδειξε.

καίτοι ἐν νεύκεσιν ἵπτων ἔτας ἀπόφηνεν
 ὄν νόον, ὡς μάλα ῥηιδίως τίτ' ἵπσομίσφεν
 ἀντία βάζοντας, μὲν τοι τάδε ἐξετέλεσεν
 ὡς ἀγανός τε κ' ἠπι, ὡς ἐνὶ σήθεσι θυμὸν
 ἔχοιεν πᾶντες τῶχα, λήξειαν τε ἔπτα

ἔ ἔριδος

P H I L I P P I.

Quia sibi magnæ curæ erat, valde pie, vt decet,
Viuere, atq; D E O soli grata facere in Fide.

Ipsam enim puerum, D E V M ante omnia docuerant
Querere & diligere, honorarêque immortalem,
Mater atq; pater, quorum sermones valde curabat.

Sed cum secundum honorem studiorum acciperet,
ipse

Vndecim virorum tunc primus erat gaudens,
Et nemini cedens in doctrina hac, neq; in artibus,
Inter omnes enim æquales, artibus erat præstantissimus.
Veruntamen ante omnia amabat Dei cœlestis
Verbum veritatis, quoniam nihil vtiq; vtilius est.

Interea in Academia oriebatur mala contentio virorum
In studijs, cogitantium molesta mentibus suis
Inuicem, diuisim enim opinabantur optimam esse
Suam quisque sententiam. Ideo inuicem irasce-
bantur:

Ibi P H I L I P P V S monstrabat viam veram omnib.
Rectamq; docendi, & esse optima
Consulebat, quæ Aristoteles longe optimus docuisset.

Etsi in contentionibus verborum ita aperiret
Suam mentem, vt admodum facile refelleret
Contradicentes, tamen hæc persiciebat
Tam mansuetus atq; mitis, vt in pectore animum
Continerent omnes celeriter, cessarentq; deinde,

Et à

V I T A

τῆς ἐριδῶ τε κακῆς ἄμα ἔχαλεποῖο χόλοιο.
 ἕτως δὲ σφιν ὁμοφροσύνῃ ἐδῆλῶ ἀδ' ὄπασεν,
 ἀφρογνέων αὐτοῖς, ἢ πάντα τὰ νείκεα λῦσεν.
 ἀλλ' ὅταν οἱ ἐτῶ ἐκτον ὄπῃ λυθῆν εἰνὶ τυβίγῃ
 πολλὰ μαθόντι, ὁμῶς τε διδάξαντι πλέον ἄλλης
 ἕτως ἔπεφρων, ὅσε κλέθ' εὐρὺ φέρθην
 αὐτῶ σύμπαντες, τ' γὰρ θάμνηεν ἕκασθ'·
 ἐνθ' εὐρυκρείων μουάρχης μαξιμλιανὸς
 ὑστατα κηρυκεῶσι λιγυφ' ὄγχοισι κέλδουσε
 (τῶ γὰρ ἐτὶ μετὰ ἐσπερμύω ὄγε πώτμον ἔ-
 πεσσε.)

κηρύσσῃ ἀγρῶδε κλυτοὺς ἥρωας ἀγαυὸς
 ἦτοι ῥωμαῖης ἐπὶ δέχοντασ βασιλείης,
 ἐν πόλει ἀυγῆσῃ, κ' ἄλλης κ' τῆσιν ἐκάστω,
 οἰδ' ἄρα κήρυσον, τοῖδ' ἠγείροντο μάλ' ὤκη.
 ἀλλ' ὄπῃ ἠγερθεν, ἢ ὁμηγερέες τάχα ἦσαν,
 βῆ κ' ἴδου εἰσ ἀγρῶ φειδερεῖχθ' ὁ ἀγλαὸς
 δέχων

σαξονικῆσ γῆσ, ἐπὶ ἀνδρῶν εἰσ, τῶν γέρας ἐσὶ:
 κελναγ ῥωμαῖον βασιλῆα γε Γερμανοῖσιν.
 ἦλθε γ' ἔμ' πῖσι θεόπεπθ' ὦν μεγάθυμθ',
 μαρτῖνθ' λαθῆρθ', ἐὼν θεῶ ἀγέλω ἰσθ',
 τ' θεὸσ ὑστατον ἠγερθεν κ' γαῖαν ἀπασαν,
 ὦ τινι ἐν φρεσὶ θῆκε μῆθ', ἢ θάρσθ' ἐνῆκε,
 μέμψασθ' ἔλέγξασθ' τὰ ἀφικέα πάντα,

ληρῶσ

P H I L I P P I.

Et à contentione mala, & simul ab ira graui.
Sic eis concordiam bonam rursus conciliabat,
Bene cupiens eis, & omnes rixas soluebat.

Sed quando ei sextus annus aduenit Tubingæ
Multum discenti, pariterq; plus docenti alios
Ita promptus etiam, vt famam prædicarent
Ipsi vniuersi. Mirabantur enim eum singuli.

Ibi late regnans Imperator Maximilianus
Vltimò præcones valde sonantes iubebat
(Sequenti enim anno ille oppetebat mortem)
Conuocare ad comitia inclytos heroes, illustres
Videlicet principes septem, Romani Imperij,
In vrbe Augusta, & alios iuxta ordines singulos.

Hi igitur conuocabant, illi vero conueniebant
citissime:

Sed postquam conuenissent & mox congregati essent,
Veniebat etiam ad comitia Friderichus illustris princeps
SAXONICAE terra, Septemuirorū vnus, quorum
munus est:

Eligere Monarcham Romanum Germanis.

Veniebat autem etiam inter eos, vates magnanimus,
MARTINVS Lutherus, Dei angelo equalis,
Quem Deus vltimum suscitauerat in tota terra,
Cui mentem firmauerat, & fiduciam immiserat,
Ad reprehendendum & arguendum omnia impia,

Nugas

V I T A

ληρὸς ἢ τε δόγματα ψυδῆα, οἷα οἱ ἐχθροὶ
 χριστῶ, αἰδίωιο θεῶ γόνε εἰρανίων, Θ,
 αἰέν ὑφάνουσιν, τῶ ὑπέρβιον ὑβριν ἔχοντες.
 παπισαὶ δὲ ἀντίχριστοὶ οἱ ἐναντίοι οἶδε
 εἰσὶν, τῶ ὑβριν κ' ὀλοώτατα δόγματα αὐτὸς
 πάντα κατὰκρινεν, τὰ ἀεικέα πάντα εἶντα.
 ἀχρὸν δὲ λίω σφισὶν ἐνθεν ὀφέλλετο κέρδ^Θ.
 οὕτως γὰρ πρέσων ἀνθρώποισιν ἀταδαι
 λιάων

ὡς ἀφροσιν ἢ συγνώμην ἀγαθοῖς τε κακοῖς τε.
 εἰδέτι ζωοῖσιν μόνον, ἀλλ' ἐπὶ ἢ νεκύεσιν
 ὠπαζον τῶδε, μή τι θεῶ μλύμω γήρουντο.
 αὐτὰρ ὅπρῃ εἰλέγξατο ὡς ἀθεμίτια ἔργα
 λαθῆρ^Θ, πολλοῖσι δόκη δεινὸν τῶδε εἶναι:
 τῶ εἰ ἀνάγκη ἀληθείω νημερτὲς ἐνισπεν
 εἰν ἀγορῇ, ὅθι ἦν μοιωάρχης ἢ μέδοντες
 θαρσαλέως νικῶν, φειδερείχῳ δὲ ἠνδανε
 θυμῶ.

τένεκα εὐρείω πνύδ' ἢ θελ' ἐπῆτα τίθεαζ,
 ἢ καλας τέχνας, τὸ δὲ ἢ τετελεσμένον ἐστὶ.
 βέλετο μὲν γὰρ τῶ ἀκαδημίαν ἐμμεν εἰραννίω,
 ἢ διδασκόντων τε μαθόντων ἐσθλὸν ὄμιλον
 εὐκλήμνη ἐνὶ τῇ πόλει ἀλβιδ^Θ ἀμφὶ ξέεθρα,
 αὐδρες ὅπρῃ κλησιν πνύ λυκὸν ὄρ^Θ καλέεσιν,
 ἢ τις σαζονικῆς χώρας ἐς ἔξοχ^Θ ἄλλων

μητροπό-

P H I L I P P I.

Nugas atq; dogmata falsa, qualia hostes
CHRISTI, æterni Dei filij cœlestis,
Semper texunt, eum ingenti contumelia afficientes,
Papistæ autem Antichristi hi aduersarij
Sunt, quorum contumeliam & perniciosissima dog-
mata ipse

Omnia condemnabat, impia omnino existentia
Valde turpe sane lucrum ipsis inde augebatur.
Ita .n. vendebant hominibus peccatorum
Quasi remissionem & veniam, bonisq; malisq;.

Neq; viuis tantum, verum insuper etiam mortuis
Præbebant hæc, ne ira DEI fierent.

Verum vbi tam impias res arguisset
L V T H E R V S, multis videbatur hoc graue
esse :

Propterea etiam necessario veritatem dicebat rectè
In comitijs, vbi erat Imperator atq; Duces
Fidenter vincens, Fridericho autem perplacebat,
Propterea volebat hanc deinceps latè diuulgari,
Et honestas artes, quod etiam factum est.

Volebat enim Academiam amabilem esse
Atq; docentium & discientium egregium cœtum
In bene habitata vrbe circa fluenta Albis,
Quam homines cognomento album montem vocant,
Quæ Saxonica regionis est præcipua aliarum

Metro-

μητρόπολις, τὴν σαξονίης δέχων ἔχθ' αἰεὶ,
 ἐπὶ ἀνδρῶν εἰς, τ' κερμόντων πάντα μονάρχην.
 Ἐφελδερεῖχθ' ἔλω τότε σαξονίης κλυτὸς δέχων,
 τῶ φρεσὶν ἧς πρὶ κῆρι μέμηλ' ἀκαδημικὰ ἔργα,
 ὅπως κεν μείζον τ' κῦδ' ἔπασσι γήηται.
 τόφρα Φιλίππῳ ἢ φάτις ἐσθλὴ ἀνδρας ἴκανε,
 τῆς αἰῶν φελδερεῖχθ', ἐπὶ τ' ἐκέλευσε μάλ
 ὦκα

ἔρχεσθ' μὲν τ' κερπνίων ἠγήτορα μισθῶν
 ἀνδρας, Ἐεπῆν, ὅπως πείσθε Φιλίππῳ,
 ὄφρ' ἔλθοι ἐς λουκρέλιω ἀκαδημίαν ἠνδε,
 τ' νεότητα διδασκείδμεν τέχνας δρετάς τε.
 γράμματα δ' ἐν γράφας αὐτῶ ἀμὶ ἔπεμψε γνέσθ' ἰερμθ
 τόδε, ἀνήσας τε τοκῆα Φιλίππῳ
 οὐ μάλα δὴ, ὡς ἐσθλὸν ἔγνωσεν φίλον ἀνδρα.
 ἀλλ' ἴπει δ' φρογνέων κερπνίων τῶδε γράμματ'
 ἀνέγνω,

ὅτι λπίθ' σεν μὲν, θυμὸν δ' ὄτρυνε Φιλίππῳ,
 λουκρέλιω πόλιν ἔρχεσθαι, γέρας ἢ πῶστο
 δεξασθαι, νοέων, γάλλω εἰ πῶσ νυ τυβίγης
 καλλείποι, μιν ἔσεσθαι τιμηέσερον ἄλλων.
 αὐτὰρ ἴπει φρεσὶν ἧσι δοάσαστ' ἄριστα Φιλίππῳ
 ἐκτελέσθαι τοῖον ἢ ἐπ' ἔπ' ἔπ' ἔπ', τότε λουκρέλιωδε
 βῆ δ' ἰμδρα κ' σαξονικὸν μὲν ἀφικετο γάλλω,
 ἦρα φέρων δέχοντι, ὁμῶς τε χρήσιμ' ἑαυτῶ
 Βελεύσας

P H I L I P P I .

Metropolis, quam Saxonie Dux semper tenet,
Septemuirorum vnus, qui eligunt omnem Impe-
ratorem.

Et Friderichus erat tunc Saxonie inclytus Dux,
Cui mente sua summae curae erant res Academiae,
Vt gloria eius maior fieret omnibus.

Interea Philippo bona fama ad homines perueniebat,
Quam audiens Friderichus, deinde iubebat citissime
Proficisci ad Capnionem Ducem Musarum
Viros, & dicere vt persuaderet Philippo,
Quo veniret Vitebergam in suam Academiam
Ad docendum iuuentutem artes virtutesq̃.

Literas igitur scribens ipsi simul mittebat, fieri
Hoc cupiens, laudansq̃ parentem Philippi
Optime sane, tanquam bonum & familiarissime no-
tum virum.

Sed postquam Capnio promptus has literas legisset,
Non reuebat, sed animum Philippi hortabatur
Vitebergam proficisci, atq̃ tantum munus
Suscipere, intelligens, si forte terram Tubingæ
Relinqueret, eum fore honore superiorem alijs.

Verum vbi in mente sua optimum Philippo videretur
Hoc verbum perficere, tum Vitebergam
Abibat, & in Saxoniam terram perueniebat
Gratificans Principi, pariterq̃ vtilia sibÿpsi

C

Consu-

V I T A

Βαλεύσας, ἀνδρας τε λιπῶν πόλιν ἐνὶ τοβίγγῃ,
οἱ Φιλέειν μιν ἔσαν μεμνημένοι ἡματα πάντα,
τῷ Ἰσῆς εἶπεσκεν, τοῖον μῦθον τε πίφασκεν:
ἔτις νῦν νοεῖ, θεὸς ὅσον κῦδ' ἀφείλε,
τοῖον φῶτα δ' πρὶ ἀλλ' ἀμφοτέρω ἀμφικαλύψῃ
νῦν λυγρόντα πόλιν δ', ἣν μέσση ναυετάσιν.
ἀλλ' ὅτε παθεῖς Λαοκρόν δ' ὁ Φίλιππος

ἴκασκε,

(κασι,

πρωτόξυαντο μιν αἴψα, φίλα φρονέοντες ἔ-
σαν τε ἀγῆ ἔχε σύμπαντας μάλα, εἰσορόωντας
τῷ, τάχα ἔγχετ' ἀδοῖ' ἀδινός τε φίλ' τε.
ἐνθα νέοι πλείοι ἀμ' ἀολλέες ἠγερέθοντο.
τέχνας δ' ἀτρεκέως σφίσι ἔνήμερτες ἔδειξεν,
ἐνδυκέως μὲν παρθέμῳ διδαχὴν σφίσι πάσαν.
εὐεῖδως τε ἔκλειων γλώσσῳ ἐδίδασκε,
πλείονα τ' ἐξηγήσατο ἐν μῦθοισι παλαιῶν.
τῷ πάντας σέβας εἶχε Φιλέειν ἱμῶν τε ἢ αὐτῶν.
ἔτως μὲν δὴ ἠιδέων θελήσῃ φίλον ἦτορ,
τερπομένων ὡς ἀκχέμῳ ἐπὶ τοῦ μελίγηρῳ,
δύτ' ὡς οἱ δ' ἦλθεν εἰκοστὸς τ' ἐνιαυτός.
καίτοι μὲν μωσελλανὸς νεότητ' ὄφρα
λειψικῆ εἰν ἀναδημία ἐδ' ἔργ' ἐνὶ μέσσης,
ἠδὲ τ' εἰς αὐτῷ κῦδ' ἄμεινον ἦρατο κ' ἐν ἔργῳ:
δήτοι πολλῶν κυδαλυμώτερος ἢ Φιλίππος
τοῖα ἔργα, δ' πρὶ γλυκερῆσιν ἴσπετο μέσσης
ἀμ', ἔπ' παῖς. τῷ ἐνὶ σήθεσσι κέλευσε

P H I L I P P I.

Consulens, hominesq₃ relinquens in vrbe Tubinga,
Qui amandi ipsum memores erant perpetuo,
Horum quidam dixerat, talemq₃ sermonem protulerat:
Nemo nunc considerat, quantum decus Deus ademit,
Quoniam tantum virum alia domus operiet
Nunc abeuntem in urbem, quam Musæ habitant.
Sed quando persuasus Philippus Vitebergam venisset,
Amplexabantur ipsum statim familiariter singuli,
Eosq₃ admiratio tenebat vniuersos valde, aspicientes
Ipsam, cito etiam fiebat venerandus, grauisq₃ carusq₃.
Ibi iuuenes plurimi simul congregati conueniebant.
Artes .n. vere illis sine errore monstrabat,
Accurate proponens ipsis omnem doctrinam.
Probe peritus etiam Græcorum linguam docebat,
Pluraq₃ enarrabat in orationibus veterum.
Ideo omnes reuerentia tenebat amare & honorare eum.
Sic igitur adolescentium demulcebat carum cor,
Qui oblectabantur vocem eius suauem audire vsq₃,
Dum illi secundus aduenerat atq₃ vicesimus annus,
Etsi quidem Mosellanus iuuentutis angeret
In egregia Academia Lipsica operas in studijs,
Atque sibÿpsi magnam & latam gloriam depor-
taret:

Tamen multo gloriosiores erant P H I L I P P I
Tales operæ, quandoquidem suaves Musas sequebatur
Semper, etiam puer adhuc. Ideo in pectore iubebat

V I T A

ἔθυστος, τινὲς ὅτι ἄλλοι ἀλέξαν φυλαγεῖν τε,
 ἢ ὅπως κλέψῃ ἐσθλὸν δέροιτο βίω ἐνὶ τοίῳ,
 ἐν τῷ αἰεὶ μύθεν ἔμπεδον, ἔθανάτιο τέλῃ δε.
 ἔγδ' οἱ ἐλπωρὴ μαλ' ὀφέλλειν ἑμῆ ἑαυτὸν,
 μήτε τι ὄλβω ἔπλετῶ κάζεσθ' ἐνόησε,
 μήτε ἔχειν πλεόνα χρυσὸν ἢ χρήματα ἄλλα,
 μήτε πόθῃ νύ τι πω δόξης, ὀλίγης ὡς ἔσσης,
 τὸν πόθ' ἔλεν, καὶ ἀπότρεπεν ἢς ἀποκλῖναι
 ὁδοῖο,

ἔογε ἤρξατο, ἀθανάτου ἰότητι θεοῖο.
 ἀλλ' ὅτε λυκορήν ἐνὶ τόφρῳ δαήμονες ἄλλοι
 τεχνῶν καλῶν πολλοὶ ἔαθροοὶ ἦσαν,
 νημερτεῖ διδαχῇ δρετῆς τε κειασμῶροι ἄνδρες,
 ἔμπης δ' ὅτι εὖ γινώσκην ἔτι τις διύατ' ἀνὴρ
 τάξιν ἢ κάλλῃ τεχνῶν, ἀλλ' ἀνὴρ Ἰππῆ
 τῆς κνέφας ἦδ' ἀχλὺς, μέγα ἐμπόδιον πρῶ-
 πίθεσιν,

τοῖςδε φανεῖν δεῖξά τε, νοεῖν οὐς ἡμερῃ ἤρξ.
 ἐνθα φίλιππῃ σφιν σκέδασεν ἢ ἀπῶσεν ὀμί-
 ἢ) φάος, πᾶσιν φίλον, ἐν τεχνῆσι παρεῖχε. (χλῖω.
 μήτε τις ἐδδεισεν τότε, ὃν κλέψῃ ἠπῖον ἔσεσθαι,
 ἦν μέγ' ὀδέλληται ἐτέρω ἐσθλῇ φάτις ἀνδρῖ.
 πολλάδ' ὀλιμάσας θεράπευσε γράμτερον ἄλλον,
 οὐδ' ἔομῃ, τοὶ κεν τιμῇ προφερέστεροι ἦσαν
 ἀλλὰ φίλοισιν ὀμηλικίης πάντεσσι φέρεσθαι
 ἦν χά-

PHILIPPI.

Ipsam animus, nihil aliud curare & obseruare,
Quam vt bonam famam deportaret in tali vita,
In qua semper constanter manebat, ad mortis suae
finem.

Non enim ei spes erat, seipsum honore magis augere,
Neq₃ opulentia & diuitijs ornari cogitabat,
Neq₃ plus auri possidere, & pecuniam aliam,
Neq₃ desiderium forte existimationis, licet exiguae,
Ipsam vnquam capiebat, & auertebat declinare à
sua via,

Quam ille cœperat, voluntate immortalis Dei.

Sed cum Vitebergæ tum periti alij

Bonarum artium multi etiam congregati essent,

Vera doctrina virtutibusq₃ ornati viri:

Tamen non bene cognoscere adhuc aliquis poterat

Ordinem & pulcritudinem artium, sed semper inerat

Eis obscuritas & caligo, magnum impedimentum
industriæ

Ad monstrandum his, qui intelligendi erant cupidi.

Ibi Philippus ipsis dissipabat & abstergebat nebulam,

Atq₃, lumen omnibus gratum, in artibus adhibebat.

Neq₃ quisquam metuebat tum suam laudem imminutū

Si admodum augeretur alteri viro bona fama. (iri,

Multum vero ille honorans colebat seniore[m] queng₃,

Hosq₃ pariter, qui honore præstantiores essent.

Sed amicis coequalibus omnibus præstabat

V I T A

ἦν χάριν, ἢ δὲ ἄλλων ἤτορ θέλγεσκεν ἐνεργῆς.
 ἕτως πάντας ἔχεν θυμῷ φίλα οἱ φρονέοντας,
 πρὸς δὲ ἔτι κ' ἐμμεμαῶτας ὁμιλήσασα αἰεὶ αὐτῶ.
 θηήσαντο ἢ ἀζόμενοι μιν καὶ φιλέοντες.
 πᾶγχυ τε πάντας ἐφῄρει φίλος καὶ ἀμύμο-
 νας ἀνδρας.

τόφρα ἢ μαρτίνε λαθῆρε ἀέξατ' ἀγνητον
 ἱερόν τε κλέει, ἢ ἢ φάτις τῶ πολλ' ἀνέβαινε
 ἀνθρώπους ἐσθλή. ἐν θυμῷ γὰρ ἔβαλλεν
 αὐτε θεός μ' τὰ σρέψαι ἀθεμίτια ἔργα.
 εἰ γὰρ ἐτ' ἀνχετὰ ἔργα τετάρχατα ὦ ἐνι νηῶ,
 ὡς ἐκλήσια ἐν γαίῃ δόξη διολέασα.
 ἔρανίων ἢ θεός τινὶ δὲ ὦ θυμῷ ἐλεήρας,
 πλεῖστα μετᾶσρεψεν κακὰ δόγματα ἢ δὲ ἀ-
 μνησίον

ἐλομύων ἀνδρῶν, ἄλλως τοῖ τοῖα δίδασκου.
 τοῦτο δὲ οἰζυροῖσι βροτοῖς εὐκτὸν γῆρετ' ἔργον.
 ὀφθαλμοῖς γὰρ ἴδον κακὸν ἄλλο κακῶ ἵπικεῖσθαι.
 τῶ σφιν ἐέλδετο θυμὸς ἐνι σήθεσιν, ἀπῶσθαι
 σφάλματα ἐκ διδαχῆς ἢ ψεύδεα ἢ κακὰ ἔργα
 τοῖς ἱερεῖς πολὺ ἤχλωσαν διδαχλὺ τε θεοῖο,
 ὄν τε βίον, διδαχῆς καὶ ἐξήγησιν ἀπασιν.
 λαθῆρε δὲ ἐνι τῶδε τότε ἐξετέλεσε μέγιστον
 ἔργον, λαυκορή ἐνι ρῆμα θεοῖο διδάσκων
 νημερτῆς, σθέσας τε ψεύδεα πῖα δόλως τε.

ἀλλὰ

P H I L I P P I .

Sua officia, atq; cæterorum cor demulcebat beneficijis.
Ita omnes habebat animo sibi bene cupientes,
Insuper etiam semper secum conuersandi cupidos.
Admirabantur autem venerantes ipsum atq; amantes.
Omninóque omnes experiebatur amicos & integros
viros.

Interea autem Martini Lutheri crescebat admiranda
Sanctaq; laus, atq; fama ei multum ascendebat
Ad homines bona. In animo enim constituerat
D E V S rursus mutare impia opera.
Non enim amplius ferenda opera fiebant in suo
Templo,

Vt Ecclesia in terra videretur peritura.
Cœlestis autem Deus huius suo animo misertus,
Plurima mutabat mala dogmata, atq; debilitabat
Perniciosorum virorum, qui alios talia docebant.
Hæc autem calamitosis mortalibus erat res optata.
Oculis enim videbant, aliud malum alij imminere.
Ideo illis desiderabat animus in pectore, depulsa esse
Errata ex doctrina, & mendacia & mala opera,
Quibus Sacerdotes multum polluerant, doctrinam
que D E I,

Suamq; vitam, & doctrinæ enarrationem vniuersam.
Lutherus autem in hoc tunc præstabat maximam
Operam, Vitebergæ verbum D E I docens
Verum, extinguensq; eiusmodi mendacia dolosq;.

ἀλλὰ Φίλιππος ἰδὼν τὸ λαθῆρον φρεσὶν ἐσθλῆς
 κεχρηῆσθαι, καὶ ἐν σήθεσ' ἔχειν μεγαλήτορα θυμὸν,
 καὶ ἄλλας ἀνδρας ζωέσθ' ἀρετῇ τε κεκῶσθαι:

ἄζετο δὲ ἀγαπάζετο μιν μᾶλλον πᾶσι πάντων.

καὶ λαθῆρον ἰδὼν αὖ φέρτατον ἀνδρα Φίλιππον,

ὅς διδαχῇ, ζωέσθ' τὴν ἀρετῇ, πίστι τε καὶ ἄλλων

γίνετο δὴ πέρι, ἠὲ μετέπρεπε, πολλῶν ἀμείνων,

θυμῶ ἕω τε πόνας πλείους δάινυς τε ἀνέθλη,

παύχην ἀληθείῳ διζυμῶν, ἠὲ τε τόφρα

δήμοιο φρόνιν ἡμετέρη πολλῶν πείθε.

καὶ γνώσιν. τάδε πάντα ὁρώων λαθῆρον ἐν

αὐτῷ,

ὅ μόνον αὖ πᾶσι καὶ φίλοι τόνυ, ἀλλὰ καὶ ἑπῆτα,

δὲ προχρηέστερον δὲ ἱμνέστερον, ἔμπης

τὸ πρῶτον ἕων εἶχεν φίλον, ἕξοχον ἄλλων,

τῷ βασιλῆος δὲ πάντα νόον κατὰ λέξ' ἀναφῆνας,

τερπόμενον καὶ πολλὰ μάθεν, τὸ πολλὰ ἐρεείνων.

ἀρρήκτοις οὐκ καὶ ἀλύτοις δέσμοισιν ἔχοντο

ἀμφοτέρωφι Φιλίης, οἷω δὴ σὺν ἰδεῖν ἀνῆρ.

ἀλλ' ἀποφώλια ἴσασ', οἱ διατήλια πάντα

βάζουσιν, θυμαλγέα, γέντες ἀδδουκέα φῆμιν

ἀνδράσι ποσέτοισιν, ὅπρ' ἡ μάλ' ἀεικέα φασίν:

ὡς αὐτοὶ πᾶσι ἐναντίοι ἀλλήλοισι γρόντο.

οὔτε γὰρ ἐν ἀγορῇ, οὔτε ἐν βαλῆι διχ' ἔ-

βαζον.

ἀλλ' ἕνα

P H I L I P P I.

*Sed PHILIPPVS videns LUTHERVM egre-
gia mente*

Vti, & in pectore habere excelsum animum,

Et alios viros prudentia virtuteq₃ superare:

Venerabatur & diligebat ipsum magis præ omnibus.

Et Lutherus videns rursus præstantissimum virum

Philippum,

Qui doctrina prudentiaq₃, virtute atq₃ Fide alios

Superabat atq₃ excellebat longe præstantior,

Animoq₃ suo labores plurimos grauesq₃ sustinebat,

Omnino veritatem quærens, atq₃ tum

Populi nostri sapientiam longe superabat

Et scientiam. Hæc omnia videns Lutherus in ipso,

*Non solum vicissim ex corde amabat eum, sed etiam
deinde*

Annis superior existens & dignitate, tamen

Ipsam præcipuum amicum habebat præ alijs,

Cui consilia & totam mentem dictabat aperiens,

Cum voluptate etiã multa discebat, eum multa interro

Firmis igitur & insolubilib. vinculis tenebatur (gans.

Ambo amicitia, qualem sane nemo hominum vidit.

Sed vana sciunt, qui mera fallacia

Garriunt, molesta animo, spargentes indecentem famã

Tantis viris, quoniam valde indecentia loquuntur.

Quasi illi tum aduersarij sibi inuicem fuissent.

Neg₃ n. in conuentu, neg₃ in deliberationib. dissentiebãt.

ἀλλ' ἓνα θυμὸν ἔχον νόῳ, ἣν Ἰπίφρονη Βαλῆ
 ἢ φράζοντ' ἐκκλησίῃ, ἀνθρώπων ἀγορῆσιν,
 ὅπως δὴ ἐν θρησκείῃ ὄχ' ἄριστοι γήθηται,
 ἢ ἄμφω παρτεθῆ ἰδεῖν διδασχὴ ἐνὶ τέχνῃς.
 δὴ τότε φράσανθ' ὡς κτ' μοῖραν πάντα γήθηται.
 ἐνθα Φίλιππον ἔχεν πᾶσιν λατῆρ' ἐταῖρον,
 εἰδότε ἐν φρεσὶν ἣς πεπνυμένα πολλὰ κτ' ἐδ' ἴδ' ἄ,
 μήτε λιποῖθ' ἔθεν ἐν καμάτῳ, νικᾶν θεῶν ἐχθρῶσα
 ἔτε ἀληθείης μύθων, οὐδ' φθίρον ἀνάδ' ἴδ' ἄ.
 ὡς τότε ἐκκίον ἀρετικὸν καὶ δυσμενέ' ἀνδρα
 χρυσῶ σωτήρ', θεῶν ἐκγόνα ἀιδίον,
 ὑβερν ὑπέρβιον αὐτῷ ἔχοντα, πόλει ἐνὶ ἰρῆ
 λειψίῃ, ἄμφω Ἰπιδόμισαν μύθοις ἀγίοισιν,
 ἣν Φίλιππος ἔπ' ἔργον τε τέλεοσε μέ-
 γιστον.

αὐτὰρ Ἰπιδόρα θεῶν ἔτιως κρήνην ἔελδωρ,
 ἐνθ' ἐχθρῶν δ' ἄρα πάντες ὁδᾶξ ἐν χείλεσι φώτες
 φύλοπιν ἀνοτέρω, πόλεμον τ' ἀσπονδον ὄρμαν,
 ὅς δ' ἔμῃτε πέπρωτ' ἔτι, μήτε τέλ' ἔφραῖθη.
 ἀλλ' ὅτε δὴ νόσησεν Λακωνίωδε Φίλιππος,
 ὄρμη μὲν πάσῃ ἔμαθεν μύθων φρόνιν ἰρῶν.
 ἔμπης δ' οὐ τέχνας λίπεν, ἀλλὰ ἐκάζετο
 μάλλον,

ἣν ὀφέλλετο ἦν γῶσιν, ἔομῶ φρένας ἐδ' ἴδ' ἄ.
 ἰερμύω ἢ ἔπ' ἔτα, Φίλη οἱ πᾶρθεν ἄδμησ

μνησεύθη

P H I L I P P I.

Sed vnum animum habebant mente, atq; sapienti
consilio

Suae consulebant Ecclesiae, cœtibus hominum,

Vt in Religione longe optima fierent,

Et simul proponeretur recta doctrina in artibus.

Hec sane deliberabant, vt rite omnia fierent.

Ibi PHILIPPVM habebat LUTHERVS fi-
delem socium,

Scientem in mente sua valde prudentia & præclara,

Neg; deserentem se in labore vincendi hostes DEI

Sermonūq; veritatis eius, quos corrumpebāt impudēter.

Sicut tunc Eccium hæreticum & inimicum virum

Christi Saluatoris, æterni Filij DEI,

Contumelia ingenti eum afficientem, in sacra vrbe

Lipsia, ambo refutarunt sermonibus sanctis,

Vbi Philippus maximam præstitit operam.

Verum vbi DEI desiderium ita perfecissent,

Ibi hostes vniuersi mordicus comprimentes labia,

Pugnam grauiorem, bellumq; irreconciliabile con-
citarunt,

Quod ne adhuc quidē sedatū est, neg; finis vllus apparuit

Sed cum Philippus Vitebergam rediret,

Omni impetu discebat sacrorum sermonum sapientiã.

Attamen non relinquebat artes, sed ornabatur magis,

Atq; augebatur sua scientia, & simul mente egregia.

Cupienti autem postea, cara sibi, virgo indomita

Despon-

V I T A

μνησέθη γαυρή ἀματῶ ἐξ ἀγαθοῦ
 λυκορῆ ἐνι, ἢ γάμῳ ἐξετελείτο ἔοντι
 τετράτω ἐν ἔπι ἢ ἐφροσῶ, κ' ἔτη εἶχε
 πλὴν ἀλοχον τριάκοντα ἔπι, θεὸς οἱ ἔφρανε
 παῖδε δύω, δοιάς τε νέας κέρως ἐρατῆνας.
 δωδεκάτου ἢ σφιν πειτελλομύς ἐνιαυτῶ,
 παῖδας γείνασθαι ἀπόληγ' αὐτῆ φίλω ἀνδρὶ.
 ἀλλ' ἀγαπάζετο ἀζομύρη πρῶτον θεὸν αὐτὸν,
 εἶτα ἢ ἢ φιλέεσκε πόσιν φίλον, ἢ ἢ ἀ τέκνα,
 πρὸς δ' ἐπι δεσποίνῃ ὄτρην ἔλω ἐνὶ οἴκῳ
 οἰκρὸς, ἔ ἀεὶ τὰ ἑαυτῶ ἔργα κόμιζε.
 πλωχῶν καὶ πάντων ἀλέγασα, ἔδωκε μά-
 λισα.

σφιν σίτον τε ἢ εἶματα, ἀλλὰ τε πρὸς τὰδε πολλὰ,
 τῶν χρεῖζον, ἔπει ἀχρημοσύνη μὲγ' ἀνώγε.
 πολλὸν ἀμύμων δ' ἦν ἔπει οἱ μέλεν ἀσιμα
 πάντα.

κόσμος δ' οἱ ἀλέγασα γυναικῶν, ἔσκε μεθήμων,
 ἔπ' οὐχθήσας, δεινὸν πάθε τῶτο Φίλιπῳ,
 ἀλλ' ἀμελεῖ μάλλον ἔδ' ἔπ' οἱ θυμὸν ἔρῳ τις
 ῥεῖα, ἐνὶ σήθεσι πρὶ πρὸς χυθεῖς, ἔδάμασεν.
 ἔπ' ἢ δ' ἐγαλέῳ ἢνι φάνετο, ἀλλ' ἐνὶ θυμῶ
 ἦπῳ ἢ δ' ἀγανῳ, πολλὸν ἔ μνήσατο πολλοῦ
 χάρματῳ, ἀλλοτε ἢ θυμῶ εἰκων ἐνὶ δαπῆ.
 πολλὰκι ἢ ὄτρυνε τίθεσθαι δαῖτα θάλειαν,

τῆ ὄγα

P H I L I P P I.

Desponsabatur, nata ex sanguine præclaro
Vitebergæ, & nuptiæ perficiebantur existenti
In quarto anno & vicesimo, & annos habebat
Hanc coniugem triginta & septem, DEV S^q ipsi
ostendebat

Duos filios, duasq³ teneras filias amabiles.
Duodecimo autem ipsis reuoluto anno,
Liberos parere desinebat ipsa caro viro.
Sed diligebat venerans primo DEV M ipsum,
Postea etiam amabat carum maritum, atque suos
liberos,

Præterea materfamilias sedula erat domi
Custos domus, & semper sua ipsius opera curabat.
Pauperes etiam omnes curans, maxime largiebatur
Illis cibum & vestes, aliaq³ ad hæc multa,
Quibus indigebant, quoniam egestas valde vrgebat.
Admodum inculpabilis erat, Quia sibi curæ erant
omnia iusta.

Ornatum mulierum nihil curans, erat negligens
Neq³ quidquã indignans, grauitè hoc ferebat Philipp.
Sed negligabat potius hoc, neq³ sibi animum amor vllus
Facile, in pectore circumfusus, domabat.
Neq³ difficilis vlli videbatur, sed in animo
Mitis atq³ mäsuetus, multũ etiam recordabatur multi
Gaudiũ, interdum suo animo indulgens in conuiuio.
Sepe etiam hortabatur parare conuiuium letum

Quo

V I T A

τῆ ὄγε δαυνύμην Θ χαῖρεν κτ' οἷσι φίλοισιν.
 ἀλλ' ὅσα ἀχρὸν ἔπειτα Φάτο, ἔδέ τι ἔργον ἀεικὲς
 ῥέξεν, ἀταρ σώφρων κυθήσαι το πᾶντα τελέσας,
 ὡς Ἰπέοικε, κέλευσε τε ἀπτιμοι πᾶντα φυλάσσειν
 ἢ ἄλλας ἄμα δαυνύμην ἐρεμυδέα δᾶτα.
 ὡς μὲν τοῖσιν ὀμιλήσας φιλέεσκε φίλους.
 ἀλλὰ Ἰπέαι αἰεὶ ἦς φρεσὶν ἔτι γε ἄλλο μνησίναι,
 ἔτε μεμήλει οἱ, ἢ ὅτ' ἂν πολὺ κέρδιον εἴη
 πᾶσι τῆ ἐκκλησίῃ, ἢ ἢ πᾶσι τε ἐκάσῃ,
 ἢ γυνὴ ὡσαύτως νόεεν τόδε, ὡς ἢ ὁ ἀνήρ:
 χεῖματα δὴ αὐτῆς ἀνελίσκετο πολλὰ εὐεργῆς,
 πάντι γὰρ ἀπίζοντι δίδουσι, θυμῷ ὄχ' ἄριστῳ,
 ὅ, τι κεν εἴη, ἢ πινυ πᾶσι χερσὶν ἔχοιεν.
 πολλοὶ δ' αὖ αἰεὶ αὐτῶν εἰς δῶμα ἴκανον,
 πολλοὶ δ' αὖ αἰεὶ ἀπτιον νέοι ἢ γέροντες,
 ἀνέρες ἢ γυναικες, εὐπλόκαμοι δέ τε κού-
 ραι,

ἀλλόδαποι τ' ἀνδρες ἔοι οἱ μεταδήμιοι ἦσαν:
 πολλὰ κομίζετο ἐκ δόμοι, μόνον ἔκτ' ἡμαρ,
 ἀλλὰ τε ἔωρας κατ' ἐκάσας. ἔ γὰρ ἀπτιήλθεν
 πῶποτε ἀχινύμηνος τις, ἀταρ θυμῷ μέγα χαίρων
 δῶρον ἔχεν τι. Φιλιππῶ δ' οὐ τινα φρέσ-
 σατο βαλλῶ

πῶποτε κτίματ' ὀφειλέμην ἢ ἢ αὐτὰ φυλάσσειν
 ἀλλ' οἱ ἔδωκε θεὸς, τὰ ἢ ἢ φρεσὶν ἦσι μνησίναι.
 δῶρα

P H I L I P P I.

Quo ipse conuiuans letabatur inter suos amicos.

Sed turpe verbum non proferebat, neque quidquam
indecens

Faciebat, sed modestus loquebatur omnia perficiens,

Vt decebat, & iubebat omnia pia obseruare

Alios, simul conuiuantes gloriosum conuiuium.

Sic itaq; cum illis conuersans, amicè tractabat suos
amicos.

Sed quia semper sua mente nihil aliud cogitabat,

Neq; sibi cura erat, quam quod esset perutile

Toti Ecclesie atq; Reipublice unicuiq;

Et vxor similiter cogitabat hoc, sicut & maritus:

Opes & facultates ipsis valde corrūpebantur beneficijs,

Omni enim petenti dabant animo longè optimo,

Quidquid esset, aut quidquid fortè in manib. haberent.

Multi igitur semper in ipsius aedes veniebant,

Multi etiam rursum semper abibant, iuuenes atq; senes,

Viri atq; mulieres pulcricomæq; puellæ,

Hominesq; peregrini, & qui sibi præsentès erant:

Multa sibi asportabantur ex aedibus, non tantum
indies,

Verumetiam singulis horis. Non .n. abibat

Vnquam quisquam tristis, sed animo maximè gaudens

Habebat donum aliquod. Philippus vero non consultabat

Vnquam augere bona sua, aut etiam seruare ea.

Sed ipsi dabat Deus, quæ etiã mēte sua non cogitauerat.

Dona

V I T A

δῶρα δ' οἱ ἀνθρώπων ἔμῃ φίλα ἔπλετο θυμῷ,
πολλάκι γὰρ δέξασθαι ἀνήνατο ταῦτ' ἀλεείνων,
ὡς μὲν αἰεὶ ἐπὶ τοῖσ' ἔειπε εἰς οἰκία νέων.

σὺ δ' ἵτε λαβῆρω διδαχῇ μάλα πολλὰ ἐμόγησεν
ἀρέσεων ἀνδρῶν ἰσχυρῶν, τῶν ἡδὲ μάλιστα
τόφρα μὲν ἐστὶ ἀναβατισῶν, ὅθι ἔργα μέγιστα
ἐξετέλεσ' αὐτὸς, πῖσιν, βυλαῖς τε πόντος τε,
ἢ ὅμῃ νεότητι διδάξ' ἰδί' ἔργα κόμιζε.

τῷ ἀγνὸν κάματοσ' φρένα λυὸν λάβε πάντα
τε γῆρας.

ἐν τῷ σὺν ἄλλῳ ἔχε τερπωλῶν ἢ ὀμιλεῖν
οἷσι φίλοις, τότε οἱ φίλον ἦτορ ἰάνετο αὐτίς.
πᾶσι δ' ἔτοιμ' ἔειπε, σφῶν ῥα κρηῆνα ἐέλδωρ,
ἢ καμάτους ὑπέμεινεν εἰς τελευτῆς θυμῷ.

νῆσ' δ' οἱ σὺν ἄλλῃ συγερῇ μάλλον μιν ἵκανεν,
ἢ ἐνὶ νυκτὶ ἀβρότη μιν ἔτρε' ἀγρυπνία μένη.
τένεκα εὖθεν αὐπνεῖς πολλὰς νύκτας ἴαυεν.

ἀλλ' ἀγαθῆν ἔκακον βιοτοῖο ἄμωυε διαίτη,
γρηθίσκων δ' ἢ, μάλιστα πῶν εὖ ἀΐθοπα οἶνον.

εὖθεν δ' οἱ γλυκὺς ὑπν' ἵπτι βλεβάροισιν
ἐπιπίεν.

ἀλλ' ὅτε δειπνήσεν, δῶρον τάχα εἶλετο ὑπνεῖς.

πανύχι' δ' ἔμῃ σὺδ', ἀλλ' ἐνὶ νυκτὸς ἀμόλ-
ἐξ ὑπνεῖς ἀνόρθε, κίων εἰς ἔργα κομίζεν, (γὰρ

ἄς ἵ γραφὰς τέλεσεν ἑ ἅμα ἠοῖ φαγομύθηφι,

εὐχόμε-

P H I L I P P I.

*Dona vero hominum sibi non erant grata,
Sæpe enim recusabat accipere hæc vitans.
Sic igitur semper & talis erat suas ædes habitans.
Cum Luthero etiam in doctrina plurima sustinebat,
Hæresibus surgentibus, quarum hæc præcipue
Tum vna erat Anabaptistarum, vbi operas maximas
Præstabat ipse fidem, consiliumq̄, laboresq̄,
Atq̄ simul ad docendum iuuentutem proprias operas cu-
rabat.*

*Ideo grauis labor mentem suam, omniaq̄ membra pre-
hendebat,*

*Qua in re voluptatē non habebat aliam, quam cōuersari
Cum suis amicis, tunc sibi carū cor rursus exhibebatur.
Omnib. autē paratus erat præstare id, quod cuperent,
Et labores sustinebat animo suo patienti.*

*Morbus vero nullus alius magis ipsum comitabatur,
Quam in nocte hominib. carente eum vexabat insōnia.
Propterea multas noctes insomnes quiescebat.*

*Sed hoc malum valetudinis depellebat bona diæta,
Senescens præcipue bibens plenum vinum.*

Vnde sibi dulcis somnus in palpebras incidebat.

Sed cum cœnasset, statim se dabat ad somnum.

*Non autem per totam noctem dormiebat, sed in medio
noctis*

*E somno surgebat, abiens ad curandum sua opera,
Suasq̄ scriptiones perficiebat cum aurora apparente,*

D

Precans

V I T A

εὐχόμενος θεῶν, εἶτα θύσας τὸ οὐλύτο ἔργον.
 ταῖρε ἢ μιν τε λιθεῖα, ἧς κρατερὰ ἄλγεα πάσχειν
 ἢ ὀλίγων ποτὲ ὀφθαλμῶν, ὑποχονδριακῶ τε
 εἶχε πικρῶ, τῶ ἄλλοτε οἰκακὴ ἤλυθε νῆστος.
 μνήμη ἢ πλείων ἄλλων πειγίνετο ἀνδρῶν,
 ἔμπεδον γὰρ μουῶν γνώμας τῆ ἔμπεδον εἶχεν,
 ἀλλ' ἐπὶ τὸ μύθος, εἰ σὺ ἀνα πᾶν νυ τι ἔγνω.
 αὐτὰρ ἴπαι μύθος θείας πάση μάθεν ὄρμη,
 γλώσσῳ ἢ ἀγίῳ ἐβράβη εὐ μάλα ἤδη,
 ἢ ἄλλων λογιστῆς τέχνης ἐκράτησε μάλισσα,
 ἢ ἢ πεπείρητ' εἰν ἀγορῆς μύθοις πυκννοῖσιν,
 ἄλλως σ' ὄτρυνε γράψαι ἕτως ἢ ἀγορεύειν,
 ἢ διδάχῳ φυσικῶ, ἄσρων τε λόγον πείσοιδε.
 μύθους ἢ πεφρανεῖς αὐτοῦ μνησῆσατο πάν-
 τας

ἀτρεκέως, ἵνα ῥεῖ ἀνὴρ νοήσιν ἕκαστος.
 ἔτε τι ἦν τιμῶν ἄννον τε γραφῆς φιλέεσκεν
 ἢ ζητῶν, ἔμπεδος μάλα πολλῆς ἔμμορε τιμῆς.
 δὴ τότε νωρικῆ ἐν πόλει οἱ βεληφόροι ἄνδρες
 παιδούτημον, ἦτοι μιν τι κῆ σφισι γῆσται.
 ἐνθ' ὅγε μὲν μύθον τόνδ' ὅτι ἠρνήσατο αὐτοῖς,
 ἀλλὰ ἴπαι σφέας ἐρχόμενος τῶδε ἐσθλὸν ἔ-
 θηκε,

παιδούτας ἄμα δὲ, ὄρθως νεότητα διδάσκειν.
 σαξονίης δὲ γῆρων ὁ ἰωάννης φειδερεῖχος

τόφρα

P H I L I P P I.

Precans Deum, postea sibi celeriter opus procedebat.
Morbusq₃ calcularis vexabat eum, affligens grauiter,
Paululum etiam oculorum interdum, hypochondria-
camq₃

Habebat passionem, ideo grauis morbus sibi veniebat.

Memoria autem plurimos alios viros excellebat.

Non enim sententias tantum illa firmiter tenebat,

Verum etiam orationes, si illas forte legisset.

Verum vbi diuinum verbum omni conatu didicisset,

Linguam etiam sanctam Hebraeam bene nouerat,

Etiam alios logicis artibus superabat maxime

Atq₃ peritus erat in congressibus orationum erudi-
tarum.

Aliosq₃ hortabatur scribere ita & loqui,

Et doctrinam physicam, astrologiamq₃ probe sciebat.

Orationes autem suas perspicuas habebat omnes

Vere, ut facile singuli intelligerent.

Neg₃ suum honorem laudemq₃ scriptionibus amabat

Suis querens, tamen valde multum honoris adipisce-
batur.

Tum Senatus in Norica vrbe

Scholam, rogabant ipsum, constituere apud se.

Ibi ille hunc sermonem non negabat eis,

Sed ad illos proficiscens hanc egregie constituebat,

Praeceptores simul dans ad recte docendum iuuentute.

Saxoniae autem Princeps Ioannes Friderichus

V I T A

τόφρα κέλδυσ' ιδέειν ἐκκλησίαν αὐτὸν ἐκάστω
 ἢ ἐνι γαίῃ, ὅπως κε διδαχθεῖη ὁ ὄμιλος
 ἀνθρώπων ὀρθῶς, ζωὴ δὲ αἰώνιον ἤκειν.
 ἀλλ' ὅγα τοῦτ' ἔργον τέλεσεν καρπῶ μὲν πολλῶ,
 καὶ τὸθ' ὁμῶς βραχὺ καὶ πεφραγὲς ζύγγραψέ
 θεοῖο,

τὴ διδαχῆς ἱερῆς κεφαλῶν ἵνα, ὄφρα ἔχοιεν
 κήρυκες θεοὶ ὁδὸν ἀσφαλῆ, ἢ κεν ἔποιντο,
 μὴ νυ κεν οἶγε διδάξειαν τὰ ἐναντία δῆμον.
 αὐτὰρ ἔπειτα φίλων οἱ μητέρ' ἀπώλεσε νεκρῶν,
 νῦν δὲ ἦς τερπομένη φρεσὶ γηθοσύῃ θεῶ αὐτῶ.

τόφρα ἢ καὶ δέχων ὁ Φίλιππος ἐν ἀσικῇ αἴῃ
 ἀνδρῶν πρῶτισων, θεῶ οἱ λόγον ὀρθὸν ἔτεμνον
 δῆμῳ εἰν ἀγορῆς ἀγίησιν εἴη ἐνι γαίῃ,
 σαξονικῇ τε καὶ ἑλβετικῇ, βελῆ ὅχ' ἀρίστῃ,
 τῶν θεῶν ἀγορῶν ποιήσαιτο πύργῳ δέξῃ,
 τὸ μὲν μάρτυρον κικλήσκουσιν πόλιν ἱερῶν,
 ὄφρα ἀν' ἐπιφράσασιντο θεῶ μύθων περὶ βελῶ.
 τῶν δὲ ἀνδρῶν ἐν δειθμῶ ἔλω πρῶτος καὶ ὁ Φί-
 λιππος, (ταῖν

ὅς μάλ' εὐφρονέων μὲν σφῶν κεφαλῶν περὶ πρῶ-
 θεῖης τὴ διδαχῆς βελῶ ἐφράσασατ' ἀρίστῃ,
 ὡς ἀποχωρήσαι σφέας πάγχυ ὁμόφρονι θυμῶ.

ὡς δ' ὁ μονάρχης κάρολος, ὃν πεμπτὸν καλέουσι
 ἐπὶ κέλδυσ' ἀρχῆς πόλιν αὐγέστω δὲ ἀγέρε-
 ῶς, Φράζε-

P H I L I P P I.

Tum iubebat ipsum uisere singulas Ecclesias
In sua terra, ut doceretur cœtus
Hominum recte in uitam æternam peruenire.
Sed ille perficiebat hoc opus cum multo fructu,
Et tunc simul breuiter & perspicue conscribebat D E I
Sacrae doctrinae summam quandam, ut haberent
Præcones diuini uiam certam, quam sequerentur,
Ne forte ipsi docerent diuersa populum.
Verum deinde, caram sibi, matrem amittebat mor-
tuam,

Quæ nunc mente sua letitia ipsius D E I oblectatur.

Tum etiam Princeps Philippus in Hassica terra
Præcipuos viros, qui uerbum D E I recte secabant
Populo in sanctis congressibus sua in terra,
In Saxonica atq; Heluetica, consilio longe optimo,
Diuinos conuocabat in turri Martis
Quam Marpurgum uocant urbem sacram
Ut consilium inirent de uerbo D E I.

In horum uirorum numero etiam P H I L I P P V S
præcipuus erat,

Qui valde familiariter cum eis de præcipuis capitibus
Diuinae doctrinae consilium capiebat optimum,
Ut discederent ipsi plane consentienti animo.

Postquam autem Imperator Carolus, quem Quin-
tum uocant,

Septem Principes iussisset in urbem Augustam conuenire,

V I T A

Φροῖζεσθαι βελας, θεῶ ὑψίστη πει μύθων,
 ὄφρα ἀληθείη φανθείη ἅπασιν βροτοῖσιν.
 ἔχθηρὸ μὲν γὰρ τὸ μνήσασθαι θεοῦ ἀληκῆς
 μέλλον, τὴν τε βίην σβέεσθαι, ψεύδη τε διδάσκων.
 δὴ τότε ἐν πομπῇ καὶ ἀγορῇ τῆσδε ἦε Φίλιππος,
 ἠὲ γραφῶν θεῆς διδαχῆς ξύγγραψεν ἔχουσαν
 πᾶσαν ἀληθείαν, τὴν εἶτα ὁμόφρονες δέχοι
 μουάρχη δῶκαν, ἔταρσαλέως ἀγόρευον:
 τὴν δὲ θεοῦ ἀληθείαν νημερτέα εἶναι,
 ἦντινα ἔκε διώκοντο λιπεῖν, βέλοιο τὴν αὐτῶν
 ἔμπεδον ἀγὲν ἔχων ζωῆ ἐνι, ἢ τὴν φυλάσων.
 ἐξετέλεσε τὴν τὴν δὲ γραφῶν ὁ Φίλιππος ἀ-
 μύμων,

ἔ μόνον αὖ θυμῶ σοναχιζόμενος μάλα πολλὰ,
 ἀλλ' ἐπὶ ἔταρσα πολλὰ, γραφῶν, καὶ δάκρυα χεῦε,
 τὸνδε γὰρ αὖ θυμῶ πόνον αὐτὸς μοῦνος ἀνέτλη,
 καὶ τοὶ πολλοὶ ἐναντίοι εἶχον ὑπέρβιον ὕβριν
 εἶνεκα τῆσδε γραφῆσδε οἱ, μὲν τοὶ πάγχυ γίνοντο
 ἀπρηκτοὶ, φίλον ἔ μὴ σφιν, μηδὲν δε τε αὐτὸς
 σφῶν κακίης ἀλεγεινῆ, μάλλον δὲ ἀμέλησεν
 ἐκείνης,

ἔ τὴν διώκοντο καὶ παραπλήθευμα φρένας ἐσθλας.
 θάλλοντες μαλακοῖσι καὶ ἀμυλίοισι λόγοισι
 τὴν δὲ ἀληθείαν λείπων, ἦν πρῶτον ἴππευον.
 ἀλλ' ἐνὶ τῇ αὐτὸς μάλα ἔμπεδον ἀγὲν ἐμμένεν.

εὖ μάλα

P H I L I P P I.

Ad consultando de verbo DEI altissimi,
Ut veritas manifestaretur omnibus hominibus.
Hostes enim eius recordaturi erant impetuosus roboris.
Illamq; vi extincturi, mendaciaq; docturi.
Tunc in hoc comitatu & conuentu erat Philippus,
Vbi scriptum diuinæ doctrinæ conscribebat, con-
tinens

Omniem veritatem, quod postea Principes vnanimis
Imperatori dabant, & confitebantur audacter:

Hanc esse veritatem Dei sine errore,
Quam non possent relinquere, sed vellent ipsam
Perpetuo firmiter tenere in vita, atq; custodire.

Absoluebat autem hoc scriptum PHILIPPVS
inculpatus,

Non modo suo animo admodum suspirans,
Verumetiã simul multas lacrimas scribēs, profundebat,
Hunc enim laborem suo animo ipse solus sustinebat.
Etiam si multi aduersarij contumelia afficerent
Ipsam propter hoc scriptum, tamen nihil omnino
Efficiebant, non gratum illis, & ipse nihil
Curabat eorum malitiam, sed potius negligebat
illam,

Neg; poterant eius honestæ menti persuadere,
Demulcentes mollibus & blandis sermonibus,
Hanc veritatem relinquere, quam primo cognouerat.
Sed in ea ipse constantissime semper manebat.

V I T A

εὖ μάλα δὴ δεῦρον ἄλλης ἀγορῆς βασιλείης
 ῥωμαίης, ὅγ' ἀληθείῳ ἐφύλαξε θεοῖο.
 τένεκα δυσμενέων κακὰ καὶ πάθε, πολλὰ μογήσας
 ἀλλ' ὅτε λυθῆρον θανάτῳ καὶ μοῖρα κίχανεν,
 δὴ τότε δεινότερ', ἢ ἢ τε μείζονα ταῦτα γήροντο,
 τοῖσι καὶ αὐτὸς ἀκῆμα ἔλω, εἰ ζωὸς ἐμιμνε.
 τὰ ῥα φίλιππον ἀμύμον' ἀχθῶ μέγα ἔλλαβε
 θυμῶ,

ὃς φίλα τὰ φρονέων, αὐτῷ ἔτη εἴκοσι οὐκ τῷ
 ὠμίλησ' ὀτρηνὸς ἐτάρθῳ εὖν πρὸ πάντων,
 ἐν τῷ ἐγείρεσθαι διδάχῳ θεῶ καὶ διδάχθαι.
 τένεκα μιν θανάτῳ αὐτῷ μέγα πένθῳ ἴκανεν.
 ὡς γὰρ παπισσὴ πρῶτον ἔθυσμον ἔτρερον
 ἀνῶς, ἔχρετ' ἐπὶ τα τε καὶ κακὴ ἀρεσις ἄλλη,
 ἢν ἀχρῶ ἰν' ὀπίκλῃσιν βλακικῶ καλέσσι
 ἔλπο ἀνδρὸς, ὅτις πανδήμιθ' ἐσὶν ἀλήτης
 ὦ φίλον ἐστὶ ἀεὶ ὠρσῃ ἔριδῳ μέγα νείκῳ,
 τ' βλάκιον κικλήσκουσιν, νεικῶν ἀκέρητον,
 ὃς τέκεν ἀνθρώπων γῆθῳ, οἱ δὴ πάμπαν εὐοικὸς
 ψύδεσιν, ὑβρῃσι, καὶ νείκεσσι κεκασμῶνον
 ἄλλους

ἀνθρώπων, τρέφῃ οὖς γαίῃ, πνείοντασ' ὅπ' αὐτῶν,
 πρὸς δὲ ἔθ' ὑπερφιάλως τιμῆσ' ἀκέρητον ἀπάσις
 ἐφάθῳ ἠελίξ' εἰ μὴ συγερότερον ἄλλο
 νῦν ὀπιδέρεθ', εἰ πικρύτερον ἐκτρέφῃ αἴη.
 οἶδ'

PHILIPPI.

Optime autem etiam in alijs Comitijs Imperij
Romani, ipse veritatem custodiebat DEI.

Propterea etiam ab hostibus affligebatur, multa
patiens.

Sed cum Lutherum mors & fatum inuenisset,
Tum sane grauiora atq; maiora haec fiebant,
Quibus ipse medela esse potuisset, si viuus mansisset.
Ideo Philippus inculpatus magno dolore afficiebatur,
Qui familiariter cum ipso annos viginti octo
Conuersatus erat, sedulus socius existens prā omnibus
In instaurando doctrinam DEI, atq; docendo.
Idcirco ingens luctus mortis eius ipsum comitabatur.
Postquam enim Papistae primo eius animum ve-
xassent

Grauius, postea etiam alia mala secta surgebat,
Quam turpi cognomento Flaciam vocant
Ab hoc viro, qui vagabundus est ERRO,
Cui semper carum est excitare rixarum contentionem,
Quem WAIDVTI vocant, contentionum insa-
tiabilem,

Qui peperit hominum genus, sibi plane simile,
Mendacijs, contumelijs & contentionibus superans alios
Homines, quos terra alit, spirantes super ipsam,
Insuper etiam abunde honoris omnis insatiabile.
Et lumen Solis non horribilius quidquam
Nunc inspicit, neq; quidquam impudentius alit terra.

V I T A

οἷδ' ἦτοι ψῦσαι μάλα πολλὰ Φίλιππον ἔτῃρον
 ψυδόμενοι, ὡς κάλλιπ' ἀληθείῳ ἀπὸ τ' ἑσῆς.
 ἀλλ' ὄγε, ὡς αἶδαο πύλας φύγε ψύδρα πάντα,
 ἦδ' ἐχθρὸς τε ἀληθείης. τῷ οἱ κόπον εἶχε
 μενάρχης, ὅτι βίβλον ἀθέσφατα πάντα ἔχουσαν
 εἰ μὴ ἦθελ' ἐπομνήσασθαι, πολλοὶ δ' ἔχθρῶν
 ὄρμητον φρεσὶν ἦσιν ἀμόμονι οἱ φόνον ἀπυῶ.
 ἀλλὰ θεὸς παρὰ οἱ σῆ, μή τι πάθῃσι φυλάξας.
 αὐτὰρ δὴ πάντῃ ὕβριζε μιν ἐμυδρὸς αἰεὶ
 ὁ βλάκισθ' βλακισθ' συγεροί τε ὀμιλοῦ
 ὁμόφρων. ὡς,

τῷ βλακίῳ μὲν πρίν γε Φίλιπποσθ' ἔδωκε πατὴρ
 βρώσιν ἔ ποσιν εἴματα τ' οἱ κεχαρισμένα εἶδως,
 ἀλλ' ὄγ' ἀναδῆς ἔ ἀχάριςτος ὑπέκφυγε κρύβδῳ
 λυκορήθεν, ἐνὶ φρεσὶν ἦς κακὰ βυσοδομῶν,
 λαβραγόρης τε εἶων ἢ λαβραγόρα οἱ ἐτάρησι,
 τ' ψεύδη κακίῃ τε σιδήρεον ἔρανον ἴξεν.

ἀλλὰ Φίλιπποσθ' ἀληθείῳ μάλα ἔμπεδον εἶχε
 πάντα κακ' ἦδ' ὕβρις πάχων τετληότι θυμῷ.
 τόφρα δ' ἔπῃται φίλον καὶ οἱ τετημηδύω
 ἦτορ

πότμον ἔπεσσε φίλη αὐτῷ ἀπεόντι ἀκοίτι.
 βῆ δ' ἴμεναι μὲν γὰρ παντάκρια εἰς πόλιν, ὄφρα
 εἴητε καταστήσῃ ἀκαδημίαν εὖ μάλα ἐοθλιῶ.
 ἔ τότε τόνδ' ἄχθ' ἀμφεχύθη θυμοφθόρον ἀνῶς,
 ὅτι

Hi
 Mo
 At
 At
 Im
 No
 Me
 Se
 Ve
 Fla
 Fla
 Ci
 Se
 Vi
 Im
 Qu
 Se
 On
 Mo
 Pro
 Ibi
 Et

P H I L I P P I.

Hī videlicet mendaces Philippum plurimū exeruciabāt
Mentientes, quod deseruisset veritatem, deficiens ab ea.
At ille, tanquam portas inferni, fugiebat omnia
falsa,

Atq; hostes veritatis. Ideoq; ipsi irascebatur
Imperator, quod librum mera impia continentem
Nollet approbare, multi etiam inimicorum
Molebantur ei sua mente ei inculpatō eadem tristem.
Sed D E V S ipsi a stabat, ne quid pateretur, custodiens.
Verum vndiq; criminabatur ipsum indefinenter
Flacius, Flacicusq; horribilis cœtus consentiens.
Flacio quidem prius P H I L I P P V S dederat, tan-
quam pater,

Cibum & potum vestesq; ipsi gratificans.
Sed ille impudens & ingratus effugerat clam
Viteberga, mala sua mente meditans,
Impudenterq; loquax existens & sui socij,
Quorum mendacia & malitia ad ferreum coelum
peruenit.

Sed Philippus veritatem constantissime tenebat,
Omnia mala atq; contumelias ferens patienti animo.

Interea etiam deinde sibi afflicto corde
Mortem obibat, ipsi absentī, cara coniunx.
Profectus enim erat Eidelbergam in urbem, vt
Ibi constitueret Academiam præclaram.

Et tunc huic dolor animum perdens circumfundebatur,
Quod

V I T A

ὅτι φίλῳ λπόλεος ἄλοχον, τῶν μοῖρα κίχανεν,
 ἐξήκοντ' αὐτῇ πεπελομένων ἐνιαυτῶν.

πῦρ δ' οὐκ φωνήσας ὀνομακλήδῳ, φάτο μῦθον:
 χαῖρε φίλῃ ἄλοχ' ὅχριστ' ἐνι, τοῖ γ' ἔγωγε
 ἔψομαι ἀσπασίως τάχα, ἤρξατο καὶ κακὰ
 λυγρὰ

μαντεύεσθαι, τ' ἐνὺ τετελεσμένα πολλὰ.
 αὐτὰρ ὅττι τρίτον ἦλθεν ἔτος μετόπισθε γυωακῆς
 τεθνηύης, δὴ τόδ' ὄγ' ἔμπεσεν ἡμιτριτάϊον
 ἐς πυρετὸν, τῶ μιν θανάτοιο ὅτιέλλαθεν ὑπνῶ,
 ἐξήκοντα ὅττι εἰ τρί' ἔτη, τόσα τε οἱ ἦλθον
 ἡμέραι. ἀλλ' ὅτε κάλλιψεν φάσ' ἡελίοιο,
 πᾶσιν τοῖς ἀγαθοῖσι κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
 γένατα καὶ λύτο συμπάντων, συγερῶ ὑπὸ πένθους
 σῶμα δ' ἰδομένη ἐνι ἀκρόπολινδε κομίσθη,
 πομπῇ δὴ ἐσθλῇ πλείστων ἀγαθῶν τε ἐ ἀνδρῶν,
 ἢ γυωακῶν μὲν καὶ μοῖραν ὅππασοιμνάων,
 ἄλλων καὶ πολλῶν παίδων, ἀνδρῶν τε νέων τε.
 αὐτὰ γ' ὅτε τῶ νηῶ ἐνι τύμβον ἔχδαν,
 τὸν ῥα ἔκαστον ὁμοῦ ἐπέεσσι, καὶ εἰκόνι αὐτῶ
 ὄφρα οἱ ἄσβεστον κλέσ' εἴη, θάψμα ιδέαται.
 ἐνθα χυτὴ μὲν γ' ἀνδρ' ἀγιον κατὰ γῆρας
 καλύπτει.

ἦ καὶ ὀδύρθητο κρυερῶ καὶ δακρυόεντι
 ἐσθλή μὲν πάντες γόω ἢ τ' ἀμύμονες ἄλλοι.
 οἱ βλα...

P H I L I P P I .

Quod caram coniugem amisisset, quam mors inuenerat,
Sexaginta illi reuolutis annis .

Hanc igitur appellans nominatim, dicebat :

Vale cara coniunx in Christo, te enim ego
Breui libenter sequar, ceperat & tristia mala
Vaticinari, quorum etiam nunc multa facta sunt.

Verum vbi tertius venit annus post vxorem
Defunctam, tunc ille incidebat in tertianam
Febrim, qua ipsum mortis somnus prehen-
debat,

Sexaginta vbi tres ipsi anni & tot venerant
Dies. Sed cum reliquisset lumen solis,

Omnibus bonis confringebatur carum cor,
Et genua omnium soluebantur præ horribili luctu.

Corpus autem Vitbergæ in arcem portabatur
Comitatu sane egregio, plurimorum bonorumque
virorum,

Atq; mulierum rite sequentium,

Aliorumq; etiam multorum puerorum virorumq; iuue-
Ibi .n. in templo sepulcrum foderant, (numq;

Quod ornabant simul carminibus & imagine eius,

Vt ipsi inextinguibilis gloria esset, mirabile visu.

Ibi ipsum S A N C T V M V I R V M terra sepulcralis
tegit .

Vbi lugebant grauissimo & lacrymoso

Præstantes quidem omnes luctu, atq; alij honesti.

Flacici

V I T A

οἱ βλακικοὶ ἢ μάλισθα ὀνειδέσιν αὐτοῖς ἐ-
νίαν, ,

αὐτοὶ ὑβρίζοντες μιν ὅποθεν, ἵπτεῖ θάνατον
αὐτοῖς.

οὐ γὰρ πάντων πότε ἐστὶ χάρις μετόπισθεν ἐν-
εργείων.

ἀλλ' ὅγε ὅτι ἀλέγει τούτους, ἵπτεῖ δ' μιν ἐφάπλη.
ἀλλὰ θεὸς ποιητὴν θήσεται σφισιν, εἰσὶ γὰρ ἀγνοῦν

οἱ βλακικοὶ ψεύσονται, καὶ θηρία, γαστέρες
ἄγρια,

πρῶτα θεῶν, καὶ ἔπειτα βροτοῖς ἀχάριστοι ἀ-
παντες.

ἀλλὰ φίλιππος ἔτι ζῶν χάρις ἐνὶ θυμῷ,
ἦτοι ἡδὺ μάλ' ἐν κόλπῳ θεῶν ἡδὴ ἰαύων,

τοῦ ἐοθλὸν κλέπει ἐν γαίῃ οὐ μὴ πότε ἐ-
λείπει.

T E Λ Ο Σ .

δόξα μόνῳ χριστῷ ζωῶν θεῶν ἀγλαῶ ἡμῶν.

A M H N.

P H I L I P P I.

Flacici vero maxime conuicijs iterum maledicebant
Rursum criminantes ipsum à tergo, quia defunctus
erat.

Nunquam enim eorum est gratia pro beneficijs.

Verum ille non curat hoc, qui ipsum non attingit.

Sed D E V S pœnam eis statuet, sunt enim semper

Flaciani mendaces, malæ bestiae, ven-
tres ingnavi,

Primum D E O, & deinde hominibus ingrati vni-
uersi.

Sed Philippus adhuc viuens gaudet animo,

Nimirum suauissime in sinu Dei iam quiescens,

Cuius præclara fama in terra nunquam
peribit.

F I N I S.

CHRISTE Dei viui Fili tibi gloria soli.

A M E N.

COL

COLLOQVIVM
CHRISTI CVM
DVOBVS SVIS DISCI=
PVLIS LVTHERO ET PHI=
lippo , vna ambulan=
tibus .

V I T E B E R G A E
A N N O
M . D . L X X I .

COLLOQVIUM.

Non malum maius premit omne nostrū
Vita in hac tota genus, vt Dei ira,
Morsq̃, peccatum graue quæ secuta est,
Et rapit omnes.

Inde enim mentes hominum tenebris
Obrutæ magnis, rapidisq̃ corda
Motibus, flammisq̃ agitata tetrīs
Triste feruntur.

Est & auersa à Domino voluntas
Tota cunctorum, neq̃ vera tractat,
Quæ cupit, poscitq̃ Deus Creator,
Sed fugit illa.

Tanta traxerunt mala nostra pœnas,
Vt DEI iustam pateremur iram,
Et simul tristem rigidamq̃ mortem,
Fine carentem.

Nec tamen quisquam potuit leuare
Nos malo ingenti, miseraq̃ morte,
Ira & æterna, grauibusq̃ pœnis
Non tolerandis.

E

Sed

COLLOQVIVM.

Sed Dei gnatus miserans labores
Solut hos nostros tulit, atq; rursus
Nos patri placans, proprio redemit
Sanguine fuso.

Hæc sua, immensa bonitate, promptus
Nunciat nobis benefacta tanta,
Voce doctrinæ, resonante fractis
Gaudia vitæ.

Et viros Euangelium hoc sonantes
Mittit, in terris populo frequenti,
Excitans illos, doceant ut, ista
Discere cunctos.

Spiritum sanctum quoq; mittit illis
Omnibus, credant benefacta summa
Quæ sua tristi, miseraq; cunctis
Morte parauit.

Hæc patres sancti cecinere vates
Cætui primo populi beati,
Ipse Saluator docuitq; Christus
Hæc bona tanta.

Postea

COLLOQVIVM

Postea & caros socios docentes
Misit in terras, ea cuncta gentes,
Hos secuti sunt alij orthodoxi,
Vera sonantes.

Vltima mundi Dominus senecta
Hoc modo misit reliquos Prophetas
Nempe Lutherum simul & Philippum,
Recta docentes.

Hæc enim Christi benefacta nobis
Posteris ipsi bene tradidere,
Veritatem ambo simul explicantes,
Tempore vitæ.

Gratias ergo Deo agamus omnes
Pro suo verbo, quod in orbe regnat,
Quod dedit nobis pius ipse Christus
Corde paterno.

Ac vt hoc seruans tribuat ministros,
Qui pie & pure doceant id ipsum,
Hunc Deum verum pariter precemur
Pectore toto.

E 2

Viros

a

COLLOQUIUM

ΑΝδρε δὺω, κήρυκε θεῶ μοι μῦσα ἀφδε,
 τῷ φίλῳ ἀθανάτοιο θεοῖο γόνῳ κλυτῶς
 ἀμφω

πέμψε βροτοῖς ὅπιθεν, γῆρ' ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἀνδρῶν,
 εἰπῆν σφιν πάντεσιν ἐλὼ νημερτέα βαλὼν,
 ὡς ἐθέλη λαὸν σὸν ἔμμεναι, ἔσθ' ἀπολέσθαι.
 εἴθ' ἄλλοις μὲν πᾶσιν ὅσοι χρεῖσθ' φίλοι ἦσαν
 εἴταρσι τῆσσι ἔσαν παῦροι μάλα ἀνδρῶν,
 ἔποτ' ἀληθείην θεῶ ἐν φρεσὶ θυμὸς ἐπέμμεν
 φανέρμεναι, μάλλον ἢ σιωπῆ ἀκλὴ ἐγρόντο.
 μιλῶν μὲν γὰρ ἀληθείης ἐχθρῶν ὑπέδεισαν,
 πολλοὶ κ' ἅμα πρὸς χάριν δεχόντων θεῶ ὄμμεν
 κ' διδάχων αὐτὰ τότε ἠρνήσαντο διδάσκειν.
 ψεύσασθ' ἢ πλάζον δῆμον θεῶ ἐνθάδε ἐνθάδε
 τῷ δ' μὴ νόεον, πῶς αὖ σῶζοιντο ἀληθεῶς.
 πάντων γὰρ παπιστῶν ἴπικράτεον κ' γαῖαν,
 πολλὰ εἰδῶλα ἀείραντες, τοιαῦτα σέβεσθαι.

ταῦτα ἰδὼν θυμῷ ἐλέαρε θεῶ φίλῳ υἱὸς.
 αἰψὰ τε ὄν πατέρω προσέφη μύθοις πυκνοῖσι·
 τίπτε πάτερ φίλ' εἰς θυητῶς ἔτις ἀπόλεσθαι,
 ὅτι σὺ εἰδότες ἀγὲν ἀτιμάζουσι σε κἄμε,
 σὺ ἐγὼ ἀμμετι μου λυτρωσῶ, θανάτων ὑπὲρ
 αἰπῶν,

νῦν ἢ σε, κ' ὀργλὴν ἐρεθίζουσιν σοο πᾶγχυ,
 ἀζόμμοι εἰδῶλ', ὡς ἔτι βραῦτεροι ὄσι.

τένερα

COLLOQVIVM.

VIros duos pracones DEI mihi Musa cane,
Quos ambos carus DEI immortalis Filius inclytus

Misit mortalibus posteris in vltima etate hominum,
Dicere eis omnibus suum certum consilium,

Quod velit populum suum saluum esse, & non perire.

Ibi caeteris quidem omnibus quotquot Christi amici
erant

Et socij, quorum virorum certe perpauca erant,

Nunquam veritatem Dei animus in mentibus audebat

Manifestare, sed potius silentio conticebant.

Iram enim hostium veritatis metuebant,

Multi etiam simul ad gratiam Principum vocem Dei,

Et doctrinam eius tunc recusabant docere.

Mendaces etiam seducebant populum DEI passim.

Ideo non sciebant, quomodo vere saluari possent.

Omnibus enim Papistae dominabantur in terra

Multa idola erigentes, talia ad colendum.

Haec cernens carus Dei Filius animo miserabatur,

Statimque Patrem suum alloquebatur prudentibus

sermonibus:

Cur care Pater sinis mortales sic perire,

Quod ignorantes semper te & me debonestant,

Quos ego sanguine meo redemi, pro ipsis moriens,

Nunc autem te & iram tuam omnino irritant,

Venerantes idola, vt neutiquam salui sint.

COLLOQUIUM.

τένεκα σφῆσιν ἀτασθαλίας κακῆ ἔχοντες ὅλον).
 ἀλλ' αὐτοῖς βεβλήω ὑποθησόμεθ' ἥτις ὀνήσῃ,
 ὡς μὴ πάντες ὄλωνται ὀδυσομένης σέθεν ἀνῶς.

τόνδε πατήρ ἀπαμειβόμενος προσέφη Φῆλον κῆρ,
 μουνογενὲς φίλε τέκνον ἐμῶ κεχαρισμένε θυμῶ,
 αὐτὸς σὺ θυμῶ εἶδες, ὅτι ὤμοσα ὄρκιον:

ζῶ ἐγὼ, οὐ βροτὸν ἄνδρα θανεῖν τινα βέλομαι
 ἀπάντων,

ἀλλ' ἴν' ὑποσρέψῃ, Ἐατάσθαλα πάντ' ἀλεείνων
 δώματ' ὀλύμπι' ἔχη ἀνέν, ζῶη τε μετ' ἡμῶν.

νῦν δ' ἴπαι εἰ χάρις ἐστὶ βροτῶ, ὅππῃθεν χάριτις με
 ὅππῃ σφῖν Διὸς σε σωτήρεια δόγματα πέμπω
 ἢ δ' ἀγίους ἄνδρας, τοὶ παρθέμενοι λόγον ἡμῶν
 ὀρθῶς τέμνεσιν, τίσις αὐτοῖς ἐστὶν εἰκοῦς.

αὐτὰρ ὅμως ἐλέεος, ὀργιζόμενος, κῆρ θυμὸν
 μνήσομαι ἐμοῦ, ἵνα μὴ αὐτὸς κακὰ πολλὰ
 παθόντας

μοῖρ' ὀλοῆ' αἰδοῖ περὶ ἀπλομένης καθέλῃσι.

νῦν ἢ σφῖν βεβλήω ὑποθησόμεθ', ἥτις ὀνήσῃ,
 ὡς μὴ πάντες ὄλωνται, ἐμῆ μέγα χωρομένηιο.
 πέμψωμεν δ' αὐτοῖσιν ἐγείροντες δύο ἄνδρας
 ἐχάτω ἐν γῆν ἀνθρώπων, κήρυκας ἀληθεῖς:
 τὸ μὲν λατῆρον μεγαλήτορα, τὸ δ' ἢ Φίλιππον,
 εἴποι μὲν γὰρ ἀληθείην ἐν πνύματι ἡμῶν
 λαὸς αὐτὸς διδάσκοντες, θρήσκεια ἀληθεῖ

δείξουσιν

COLLOQVIVM.

Propterea suis peccatis mala habentes pereunt.
Sed consilium ipsis suggeremus, quod iuuabit,
Ne omnes pereant, te grauius irascente.

Hunc Pater suum carum cor, respondens, allo-
quebatur:

Vnigenite care Fili, dilecte meo animo,
Ipse tuo animo scis, quod iuravi iuramentum:
Viuo Ego, non volo vllum mortalem ex omnibus mori,
Sed vt conuertatur, & omnia impia vitans
Cælestes domos habeat semper, viuatq; nobiscum.
Nunc autem, quia nulla est gratia mortalium post
meam,

Quando illis per te salutaria dogmata mitto
Atq; sanctos viros, qui proponentes sermonem nostrum
Recte secant, poena ipsis est iuste.

Veruntamen iratus misericordie in animo

Recordabor meæ, ne ipsos multa mala patientes

Pernitiosa mors inferno demissos prehendat.

Nunc autem consilium ipsis suggeremus, quod iuuabit,
Ne omnes pereant, me valde irascente.

Mittamus igitur ipsis excitantes duos viros

In vltima etate hominum, præcones veraces:

Vnum LV THER VM magnanimum, & alterum
PHILIPPVM.

Hi enim veritatem in Spiritu nostro

Populos rursus docentes religionem veram

COLLOQUIUM.

δείξουσιν σφίσι, ὅτι ἀφάρτοεπέεις ἀμ' ἔοντες.
 τένεκα αὐτίκα βῆθη κατ' ἐλύμποιο καρλύων,
 οὐδ' ἰπποτρύων, αὐτοῖς μύθη ἐν φρεσὶ θῆκεν,
 ὄφρα ἐπιθ' ἰπιτελλόμεν' ἡμέτερόν τελέωσι.

ὡς ἔφατ' ἔδ' ἀπίθησε γόνῳ φίλῳ, ἀλλὰ
 μάλ' ὤκα

ἐρανόθεν κατέβη σωτῆρ μάλα πρόφρονι θυμῷ.
 οὐρε δὲ δὲ εἶδωλ' ἀζομύρας τε ἔ' ἄσυλα πολλά
 πάντη ῥέζοντας θνητῶς, ἀτὰρ οὐσδε ἐτάρας
 πολλά μάλα σενάχοντας ἐνὶ σήθεσιν εἰοῖσι
 λιασομύρας θεῶν, ἄκε τὰ πάντ' ἀθεμίτια σβέεση.
 λαθῆρθε τε φίλιπῳ θ' ὁμῶς τ' ἤυξαντο μάλιστα,
 ἔργα ἀεικέ' ὀρῶντες, ἀμηχανίη δὲ ἔχε θυμόν.
 ὡς ἄρα δὴ οἱ εὐχόμενοι κ' ἡματ' ὀμίλου
 ἀλλήλοισι, ἄμα κ' φοίτων ἐκτοσθε πόληθ',
 ἦντινα λυκορίω λπ' ὄρας λυκοῦ καλέεσι,
 πύδ' αὐτοῖ νῆμον, καλ' ἀλβίδῳ ἀμφὶ ῥέεθρα,
 γῆ ἐνὶ σαξονικῇ, ὅθι ἄνδρες ἀμύμονές εἰσιν.
 αὐτὰρ ἰπεὶ ῥα νύ παρ ἦσαν παρπάρθητε πυ-
 λάων

ἔτως ἀχνυμένοι, ἐνθ' αὐτόθι σφιν χεδὸν ἦλθε
 κύριθ' ἀνδρὶ ὀδίτη εἰδόμυθ' ἴτινι ἄλλω,
 ἦδ' ὅτ' ἀφίκετο οὐδ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα:
 χάρετέ μοι ἄνδρες φίλοι, εἰρλήη θεῶν ὑμῖν,
 τίς λόγῳ ὑμέτερο, τί ἵ τε σοναχίζετε ἀμφω;
 ἔδέ τι

COLLOQVIUM.

Monstrabunt ipsis, non aberrantes verbis.
Propterea statim descende de verticibus Olympi,
Hos impellens, ipsis animum adde,
Ut deinceps mandata nostra exequantur.
Sic dicebat, neq₃ carus Filius recusabat, sed celerrime
De cœlo descendebat Saluator promptissimo animo.
Inueniebat autem mortales idola venerantes, & multa
peccata

Vbiq₃ facientes, suos vero amicos
Valde multum gementes in pectoribus suis
Rogantes Deum, vt hæc omnia impia extingueret.
LUTHERVS aũt simulq₃ PHILIPPVS preca-
bantur maxime,

Opera impia cernētes, penuria. n. consilij tenebat animū
Sic igitur illi precantes, quotidie conuersabantur
Inuicem, simul etiam ambulabant extra urbem,
Quam Leucoriam vocant ab albo monte,
Hanc ipsi habitabant ad pulcra fluenta Albis,
In terra Saxonica, vbi homines strenui sunt,
Sed cum forte essent ante portas
Sic turbati, tum ibi ipsis veniebat prope
Dominus, similis alij alicui viatori,
Atq₃ cum ad eos venisset, verbis volucris allo-
quebatur:

Saluete mihi cari viri, pax DEI vobis,
Quis est hic sermo vester, & cur ambo gemitis,

COLLOQUIUM.

ἔδέ τι γηθοσύνης ὑμῶν σήθεσιν ἔνεστι;

ἐνθ' αὖ λαθῆρος μιν ἀμειβόμενοι προσέφη,
πολλῶ δὴ μάλλον συναχίζων κηδήμενοι τε.

τοὶ γὰρ ἐγὼ τοι νημερτὲς ταῦδε ξεῖν ἀγορεύσω:

κλάομεν, ὡς θεὸν ἔτι βροτῶν τις ἔσθ' ἄζέ) ἀνδρῶν
ἔτε τις εὖ εἶδώς ἔτι ἐστὶ θεοπροπῶων,

ἀλλ' εἶδωλα σέβοντα ὁμῶς νέοι ἢ γέροντες,

πολλὰ ἢ ἄλλα βροτῶν τε ἀτάσθαλ' ὀρῶμεν
ἀνάγκη,

ἔτε θεῶ γνοῖσιν τις ἀληθείην τ' ἀναφανδὰ

ἀνθρώποις πολλὰ δεῖξαι, κρύβδην ἢ νυπαῦρον

ἡμῶν, πολλὰ θεὸν γενέμενοι ἐνθάδε ἐσμὲν,

ἐλπόμεν, ὄφρα μετασρέψῃ πύτ' ἀθέσφατα τοῖα,

τόφρα ἢ μιν μέρομεν, μάλα δὴ ἀκηχημέροι ἦτορ

τ' δὲ ἡμείβετ' ἔπειθ' ἄρχων θεῶ ἀγλαὸς υἱὸς.

ὦ πόποι, ἢ μάλα δὴ, ἔμῃ τι σαώτερόν ἐστι.

θνητοῖς, ἢ θεὸν εὖ εἶδειν, μῦθόν τε φυλάσσειν

αὐτὰ, ὅς ζωὴν πισεύουσιν φέρει οἴῃ,

τ' θεὸς ἔραυίων πέμπη λαὸν σῶον εἶναι,

οὐ γὰρ μὴ θελέει τὸν ἀτάσθαλον ἀνδρ' ἀπο-
λέσθαι,

ἀλλ' ἴν' ὑποσρέψῃ, ἢ ὀλύμπια δώματα ναίῃ.

νῦν δὲ ἐπεὶ ἔμετόπισθε θεῶ χάριτ' ἢ χάρις ἐστὶν

ἀνθρώπων μερόπων, ὅτε σφιν διδαχὴν ῥα δίδωσι,

σώζουσιν πισεύοντας, πέμπηθ' ἄμα ἀνδρας

τῷδε

COLLOQVIUM.

Neg₃ quicquam letitiae vestris pectoribus inest?
Ibi LVTHERVS respondens, ipsum alloque-
batur,

Multo sane magis suspirans turbatusq₃,
Tibi enim ego tibi vere haec hospes dicam:
Flemus, quod Deum nemo mortalium amplius colit,
Neg₃ quisquam amplius est peritus vaticinationis ex
DEO,

Sed idola colunt pariter iuuenes atq₃ senes,
Multaq₃ alia peccata mortalium videmus inuito,
Neg₃ quisquam cognitionem Dei veritatemq₃ aperte
Hominibus audet monstrare, sed clam sorte pauci
Nostrum, DEV M multū supplices rogantes hic sumus
Sperantes, vt conuertat aliquando talia impia,
Interea autem ipsum expectamus tristissimi corde.

Huic respondebat deinde Princeps, DEI cla-
rus Filius:

Hei certe nihil salutaris est
Mortalib. quam Deum probe scire, sermonēq₃ custodire
Ipsius, qui solus affert vitam credentibus,
Quem DEVS caelestis mittit, populum saluum esse,
Non enim vult hominem peccatorem perire,
Sed vt conuertatur, & caelestes domos habitet.
Nunc autem quia post gratiam Dei nulla est gratia
Hominum articulate sonantiū, cum ipsis doctrinā lar-
Saluantem credentes, mittitq₃ simul viros (gitur,
Hanc

COLLOQUIUM.

πῶς δὲ διδάσκοντες νημερτέα, γλῶσσοι πάντων:
 ἀλλὰ ἀπιμάζουσ' αὐτὸν, μῦθον δέ τε τίνδε,
 τρυφερά σφιν πονεῖν ὁ θεὸς μάλ' ἔθηκε δικαίως.
 πολλὴ δ' ὅτε μίγχε λάβη χόλος, ἔκ' ἢ μνήσε' οἰκτῆρ
 ἦδ' αὐ δώσθ' σφιν μῦθον τ' ἀληθῆα αὐτοῦ,
 ὡς μὴ πλαζομένοι ἐπι πάντες ὁμῶς ἀπόλωνται,
 ἔσθ' ἀθεμίτια τύχῳσιν, ἢ ἀεικέα ἔργα,
 εἰδὼλ' ἀζομένοι, ὡς τ' θεὸν ἀγὲν ἔντα.
 τὰ καὶ κυριῶς εἶπε βροτοῖς, πιστεύετε εἰς φῶς,
 εἶσοκε δ' ἠελίον μὲν ἢ ῥοδοδάκτυλῳ ἠώς
 ἔφάτο ἠελίος θνητοῖσι βροτοῖσι φαείνῃ,
 ἤσθ' φοιτᾶν, ἵνα μὴ νύξ καὶ συγερόν κνέφας
 ἔλθῃ,

ἦχι τις ἐνοεῖ, πόσε αὖ φεύγοι, τί τε ῥέζοι,
 αὐτὰρ δὴ πολὺ περισκόψας κρατερὴ ἄλγεα πάν-
 ὡς δ' ἄρα φωνίσκεις πορρῶ ἐπι εἶσατο βλῦμα, (χρῆ-
 τοῖσι δ' εὐδοκίαι δάμει ἐνὶ σήθεσσι φίλον κῆρ,
 ὠτρυνον δ' ἠμύνει μιν ἔφ' ἠέπτα φίλιπτοῖσι:
 μίμνε παρ' ἀμμι φίλε ξέν', ὅππ' εἰ νῦν ἔσπε-
 ρῶ ἦλθεν,

ὄφρ' ἐπι μάλλον ἀκέωμεν πυκινὸς σεο μύθους
 ἐ γὰρ τις παρὰ ὧδ' ἡμᾶς μυθήσατο, ὡς σὺ.
 σὺ δ' ἀπαμειβόμενος προσεφώνεε κύριος ἀμφω:
 ὦ φίλοι ἐπὶ ἔσθ' ἀννήσαομαι ἔσθ' ὑμῶν.
 ἔργον γὰρ θεῖον, ξείνον προσιόντα δέχεσθαι,

ἐνδύ-

COLLOQVIVM.

Hanc docentes sine errore per totam terram :
Sed dehonestant ipsum , sermonemq₃ hunc,
Propterea ipsis pœnam DEVS statuit iustissime.
Veruntamen in ira recordabitur etiam misericor-
diæ suæ ,

Atq₃ reddet eis sermonem suum verum ,
Ne seducti amplius omnes pariter pereant ,
Neq₃ impia & indecentia opera faciant,
Idola colentes , tanquam DEVM æternum.
Ideo etiam Dominus dixit mortalibus : Credite in
Lucem ,

Donec enim aurora mane genita roseis digitis manet,
Et lumen solis mortalibus hominibus lucet,
Ambulandum est, ne nox & horribilis obscuritas veniat,
Vbi nemo nouit , quorsum fugiat, quidq₃ faciat,
Verum multum offendens graues dolores patitur.

Sic igitur locutus longius ire simulabat,
Illis autem intus in pectore ardebat carum cor
Hortabantur itaq₃ ipsum manere , & dicebat deinde

PHILIPPVS :

Mane nobiscum care hospes, quia nunc vespere venit
Vt adhuc magis audiamus tuos prudentes sermones,
Nemo enim sic nos est consolatus , vt tu.

Ambos vero respondens Dominus alloquebatur.
O amici , non decet negare vestrum verbum,
Opus. n. diuinũ est, hospitem venientem suscipere,

Accu-

COLLOQUIUM.

ἐνδουκέως τε φιλεῖν, Ἰπειή τε τίνες θεὸν αὐτὸν
 τ' ἀγίων ἀνδρῶν, ξείνον δέξαντο φιλοῦντες.
 ὡς εἰπῶν, ἅμα τοῖσι κίε πρὸς δῶμον πόλινδε.
 ἀλλ' ὅτε μὲν τ'δε ξείνον, θεὸν ἀνδρα τ' εἶοντα,
 τ' πόλις ἀμφεκάλυψε δόμοιο τε εἰκόσ' ὀδίτη·
 δὴ τίτε αἶψα φέροντες ὄμῃ σῖτον τε πότον τε
 ὅτε ηὐγὴ θεράποντες ἔθηκον σφιν παρὰ αὐτοῖς.
 αὐτὰρ Ἰπειὴ μέλλον τέρπην ὄν θυμὸν ἐδώδῃ,
 ἐνθ' ὄγε κύριοι δέτον Ἰπέλλαβε χερσὶν εἴησιν,
 εὐχόμενοι κλάσε τ', καὶ ἔπειτ' αὐτοῖσιν ἔ-
 δωκεν,

οἶδε μιν ἐγνωσαν, ῥέα κύριον ἔμμεν' ἰδόντες.
 ἀλλ' ὄγ' ἀπ' ὀφθαλμῶν αὐτ' τάχα γίνετ' ἀφαντος,
 ὄφρα κε δάηται πλέον, εὐχομένοισι φίλον ἦτορ.
 αὐτίκα δ' οἱ δ' ἀνδρῶν ἴον πολλὰ στυγέοντες,
 εὐξανθ' ὄν κ' ἐ θυμὸν Ἰπειὴ μάλα χρεῖα ἀνάγκη·
 κλυθ' ἡμῶν μέγ' ὀδυρομένων, θεῶν ἐκγονε πατρὸς,
 μὴ περιλίπῃς ἡμᾶς ἀγῶνι ἐν ἐσχάτῳ ἀνδρῶν.
 οἶδας γὰρ κακὰ ἔργα βροτῶν καὶ ἀτάσθαλα
 πάντα,

οἷα ἀεὶ ῥέζουσ' ἐν σήθεσιν ἀφροῖσι θυμῶ,
 καὶ παῦροι μάλα νῦν νοέουσ' ἀγίης σεο μύθους,
 ἐκ δ' εἶοντες Ἰπὶ χθονὶ σε βροτῶν ἔπι τίθεισιν,
 εἰδ' ἔργον χαλεπὸν σφισιν ἐστὶ τάδ' ἀσυλα ῥέζειν·
 κύριον ὄν σωτήρα τ' ἀλημνησιν ἰάλλειν,

ἦ

COLLOQVIVM.

Accurateq₃ tractare, siquidem & aliqui sanctorum
virorum,

Deum ipsum hospitem susceperunt amantes.

Sic locutus, cum eis domum ibat in urbem.

Sed quando hunc hospitem, Deum hominemq₃ existentē,

Eorum vrbs domusq₃ opperuit similem viatori:

Tum statim afferentes simul cibumq₃ potumq₃

Seduli ministri apponebant ipsis.

Verum cum delectaturi essent suum animum cibo,

Ibi ipse Dominus panem accipiebat manibus suis,

Precans, frangebatur eum, & deinde illis dabatur,

Illi vero ipsum cognoscebant, facile Dominum esse
videntes.

Sed ipse ab oculis eorum fiebat invisibilis,

Vt plus arderet precantibus carum cor.

Statim autem illi seorsim ibant multum gementes,
Precabantur in suo animo, quia necessitas valde urgebat:

Exaudi nos valde lugentes, Fili Dei patris,

Ne deseras nos in ultimo seculo hominum.

Nouisti enim mala opera hominum, & omnia impia,

Qualia semper perpetrant insipienti animo in pe-
ctoribus,

Et perpauci nunc intelligunt tuos sanctos sermones,

Vnde existentes mortales in terra te non honorant,

Neq₃ difficilis res ipsis est, hæc impia facere:

Dominum suum Salvatoremq₃ ignominia afficere,

Atq₃

COLLOQUIUM.

ἢ ὅτι ζεῶσαι εἰδὼλ' ὡς τ' θεὸν αὐτὸν.

τῷ ἐλέειρε ἀνάξ, ἰκέται ἢ τοι εὐχόμεθ' εἶναι.

ὡς φάσ' εὐχομένοισι, χριστὸς ἢ τὸ δ' ἐκλυε δ' ἤσ
αὐτὸς ἀνερχόμενος, σχεδόν σφίσι ἢ λ' ἐλεάει.

Ὁ ἡμῖν ἐπ' αὐτὸς ἀγαθοῖς ἔπτεσσιν:

ἄνδρες φίλοι τῷ ἐμῷ θυμῷ κεχαρισμένοι ἄμφω,

τοῦτο αἰεὶ ὑμῖν ἐνὶ στήθεσσι νόημα,

εὐχεσθαι ἐμοὶ οἷα, ὅταν κακὰ πάχετε θυμῷ.

τοῦνεκα ὅν δυνάμει ὑμᾶς περιπαῖν μου ἐ-
τάργους.

ὅστις γάρ τι ἀν' αἰτήσῃ πατέρ' ἔρανίωνα,

ἐκ δ' ὀνομακλήδω μὲ ὀνομάζων τῷ δ' ὄγε δώσῃ.

αὐτὰρ ἐγὼ γε ἐμῷ τε πατέρ' ἐν βελλόμεθ' αἶεν,

αὐτὸς ἐμοὶ ἐνὶ ὦν νάψ' κάγω ἐνὶ αὐτῷ,

τῷ ἢ εὐχολῆς ὑμῶν κλύομεν μάλα ὦκα,

καί με ἐκείνῳ ἔπεμψ' εἰπαῖν νημερτία βελλῷ,

ἡμᾶς νῦν πέμπειν, με ἀληθείῳ δ' ἀποφῆναι,

χέτλια τ' ἔργα διδασκόντων, ἢ ψεύδ' ἐλέγξαι,

ἢ ἀτάσθαλα ἄλλα βροτῶν ἐν δ' ἐργῶν

γῆν.

νῦν δ' ἔπει ἀνθρώποις ἴξει τάχα ἔχατον ἡμᾶρ,

τῷ παρελεύσεται ἔρανός ἢ τε γῆα ἄπασα,

ἐνθα ὡς ἡ ζωὴ ἔσεται μακάρεσσι βροτῶσι,

Ὁ τ' ἔτελλ' ἔσται, ἀλλὰ γε γηροσύνη αἰεὶ ἔσται:

οἱ ἢ ἀνάριστοι ἢ κακοὶ, οἱ δ' ἄλλ' ἔσται

μδ

COLLOQVIVM

Atq₃ idola, tanquam DEVM ipsum, suspicere.
Ideo miserere ô Domine, supplices enim tibi dicimus esse.
Sic dicebant precantes, CHRISTVS autem
exaudiebat votum,

Rursum reuertens prope ipsos veniebat miserens,
Et respondendo alloquebatur eos mansuetis verbis:
Cari viri, ambo dilecti meo animo,
Hoc consilium semper est vobis in pectoribus,
Precari me solum, quando mala patimini animo.
Propterea non possum vos deserere meos amicos.
Quicumq₃ enim aliquid Patrem cœlestem petierit,
Nominatim me nominans, huic ille dabit.
Ego vero meusq₃ Pater vnum volumus semper,
Ipse in me existens habitat, & ego in ipso,
Ideo etiam votum vestrum audiuius celerrime,
Et ille misit me dicere certum consilium,
Vos nunc mittere manifestatum meam veritatem,
Et ad arguendum turpia facinora & mendacia do-
centium,

Atq₃ peccata alia hominum in orbiculari terra.
Nunc autem, quia breui hominibus veniet vltimus
Dies,

Quo transibit cœlum & vniuersa terra,
Vbi vita erit beatis mortalibus,
Et cuius non erit finis, sed letitia semper:
Iniusti vero atq₃ mali, qui non curant

F

Me

ΚΟΛΛΟΥΝΙΝ Μ.

μὲ πατρός τε φίλος, αὐτὸς ἱερῶν ἢ τε μύθων,
 ἐν πυρὶ βληθήσονται, ἀπομύρω αἰεὶ αὐτοῖς.
 δεινὸν τ' ἄρραλέον τε καὶ ἀθανάτον κακὸν ἔσται:
 δείξατε πᾶσαν ἀληθείαν εὐαγγελίῳ
 αὐτοῖς ἀτρεκέως, ἵνα μὴ διόλωνται ἅπαντες,
 αὐτὰρ ἐγὼ χάριν ὑμῖν ἔμψω ἐν φρεσὶ θήσω,
 οὐρανοθεν πέμπων τὸ πνεῦμα ἐμοῦ παρὰ
 πατρός.

ὅστις ἂν εἰς ἐμὲ πισεύσῃ, σωθήσεται ἔτι.
 ἀλλ' ὅτε δὴ διδαχῶν ψεύδη, καὶ ἀθεμίτια ἔργα
 ἐχθρῶν μετὰ μέγα θαρσαλέως ῥα ἐλέγξετε πάντα
 δὴ τότε βυσοδομύσσοισιν μάλα πολλὰ καὶ ὑμῖν
 ἀλλ' ἔμὴ ὑποδείξατε σφῶν μιλῶν ἔτι φλάς.
 ὑμῶν γὰρ περικυδέαται ἐθέλω, φιλέειν τε
 ὑμᾶς, ἐνδε πόνοις παρεῶν πάντεσσι φυλάσσειν
 ἡμάτα πάντα, τέλει δὲ αἰῶν ἔτι ἀλεχθεῖς.
 ὡς εἰπὼν αὐτοῖσι μύθη καὶ θάρσθη ἐνήκεν,
 ἔξαπίνης ἢ ἐπὶ τ' ἀπέβη εἰς ἔρῳν ἐν ῥωῶ.
 οἱ δὲ ἄρα αἰψά διδάσκοντες κήρυξον ἅ-
 παντας

μύθους οὐδὲ ἀληθείας, πολλὰς ἐνιαυτὸς.
 λαθῆρθη ἢ πρῶτῳ ἔλεγε ψεύδεα πάντα
 καὶ ἀθεμίτια ἔργα, θεῶν ἐχθρῶν, τὰ δίδασκον.
 τόφρα ἢ ἔτι ἀπόφηνεν ἀληθείαν θεόπνευστον
 ὅστις ἂν εἰς χριστὸν πισεύσῃ, σὺ ἔσται,

βαπτί-

COLLOQVIUM.

Me Patremq³ carum, ipsiusq³ sacros sermones,
In ignem conijciuntur, perpetuo ipsis ardentem.
Graueq³ tristeq³ & immortale malum erit:
Ostendite omnem veritatem Euangelij
Illis vere, ne dispereant vniuersi.
Verum Ego gratiam vobis & robur in mentem
ponam,
Cœlitus mittens Spiritum à Patre meo.
Quicumq³ in me crediderit, hic saluabitur.
Sed cum doctrinam falsam atq³ iniusta opera
Hostium meorum confidentissime vtique argueri-
tis omnia,
Tunc valde multa mala vobis molientur.
Sed nolite timere ipsorum iram & minas.
Volo enim vestri summam curam gerere, amareq³
Vos, & in omnibus laboribus præsens custodire
Quotidie, vsq³ ad finem huius tristici Seculi.
Sic locutus, ipsis robur & fiduciam immittebat,
Et repente deinde abibat in latum cœlum.
Illi igitur statim docentes concionabantur vniuersos
Hos sermones veritatis, multos annos.
LVTHERVS vero primus arguebat mendacia
omnia,
Et impia opera hostium DEI, quæ docebant.
Interea etiam ostendebat veritatem à DEO inspiratã.
Quicumq³ in Christum crediderit, saluus erit,

COLLOQUIUM.

βαπτισθεὶς, ὃ δὲ ἄπιστος ἐποίησε κείσεται ὀλέθρου.
 ὡς δὲ ταῦτ' ἐδίδαξε θεὸς κήρυξ μεγάλου,
 ὧρ' οἱ Ἰππῆλθον ἐπέτα πειπλομένων ἐνιαυτῶν
 θυήσκον ἐλιπεὶν φάσκει ἡελίς φαέθοντος.
 ἀλλὰ Φίλιππος ἔλω ἀγέαι αὐτῷ ὁ ἐτάριος
 πρὸς γὰρ ἀγαθὸς, διδάχων ἀποφῆναι ἀληθῆ.
 τουύεκα τῷ δε σαφύωισαν ἀμφοτέρω ἀμα
 πύσων,

πολλὰ διδάσκοντες δῆμον φωνῆς τε χει-
 φῆς τε.

εἵνεκα δὲ ἔργα εἶδε θεὸς μάλα πολλὰ μόγη-
 σαν,

ἀλγεα πάχοντες χ' ὕβρεις ἀνδρῶν, θεοῦ
 ἐχθρῶν.

ἀλλ' ἵνα μή τι πάθωσι, σφίν παρακύριος
 ἔσῃ

ἐν πάντεσσι πόνοις, αὐτὸς φιλέων φυ-
 λάγων τε.

εἰσόκειν ἀμφοτέρως θάνατος ἐμοῖρα κίχανε,
 νῦν ἡ γαύεσιν μάλα ἠδὲ θεὸς ἐνι κόλπῳ,
 χάρωντες ἢ μέναντες λύτρωσιν ἀπάντων.

Τ Ε Λ Ο Σ.

δόξα μόνῳ χριστῷ ζωῆ θεὸς ἀγλαῶ ἡῶ.

Α Μ Η Ν.

COLLOQVIVM.

Baptisatus, incredulus vero iusta morte iacebit.

*Postquam igitur hæc docuisset DEI Præco
magnanimus,*

*Adueniebant sibi postea horæ reuolutorum annorum
Moriendi & deserendi lumen Solis lucentis.*

*Sed PHILIPPVS erat semper ei socius
Fidelis & strenuus demonstrare Doctrinam veram
Propterea hanc ambo simul, vniuersam declara-
bant,*

*Multum docentes populum, vocibusque scriptis-
que.*

*Huius operis DEI caussa plurima patiebantur,
Dolores sufferentes, & contumelias hominum, Dei
hostium.*

*Sed ne quid paterentur Dominus ipsis astabat
In omnibus laboribus, ipsos amans custodiens-
que.*

Donec vtrosq; mors & fatum inueniebat.

*Nunc autem suauissime in sinu Dei quiescunt
Gaudentes, & manentes Redemptionem vniuer-
sorum.*

FINIS.

CHRISTE Dei viui Fili Tibi Gloria Soli.

AMEN.

VITEBERGÆ

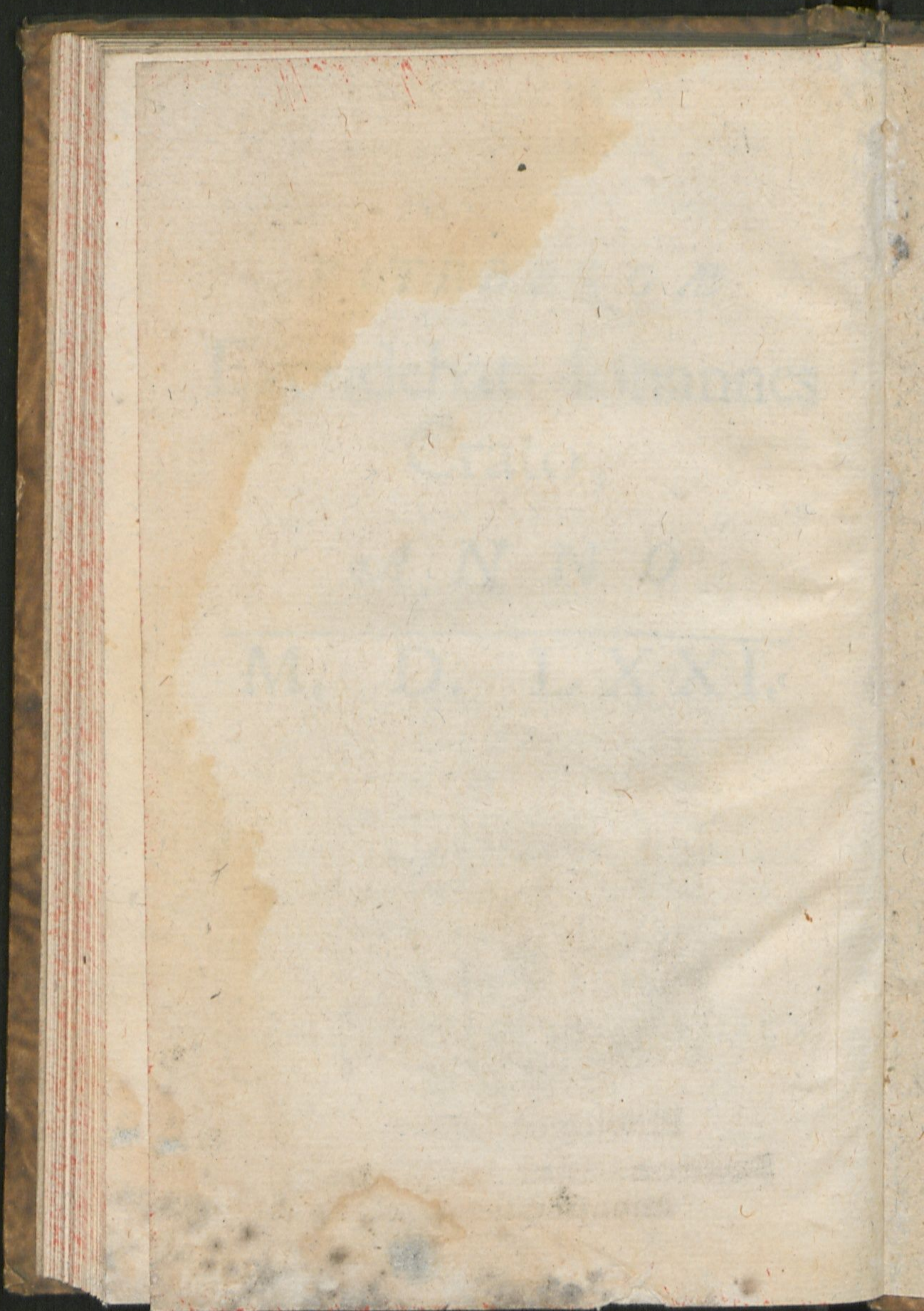
Excudebat Iohannes
Crato,

ANNO

M. D. LXXI.

5

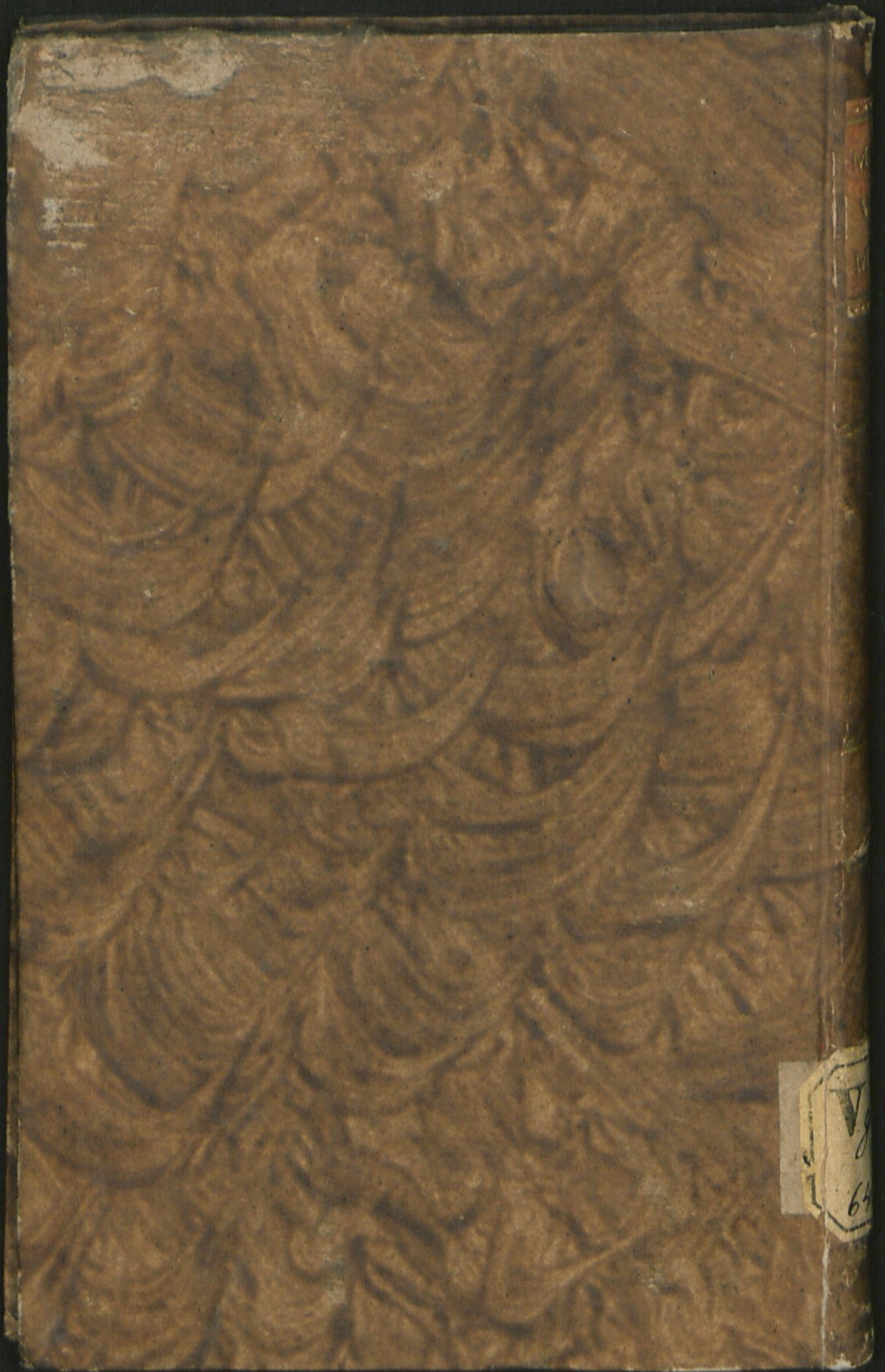

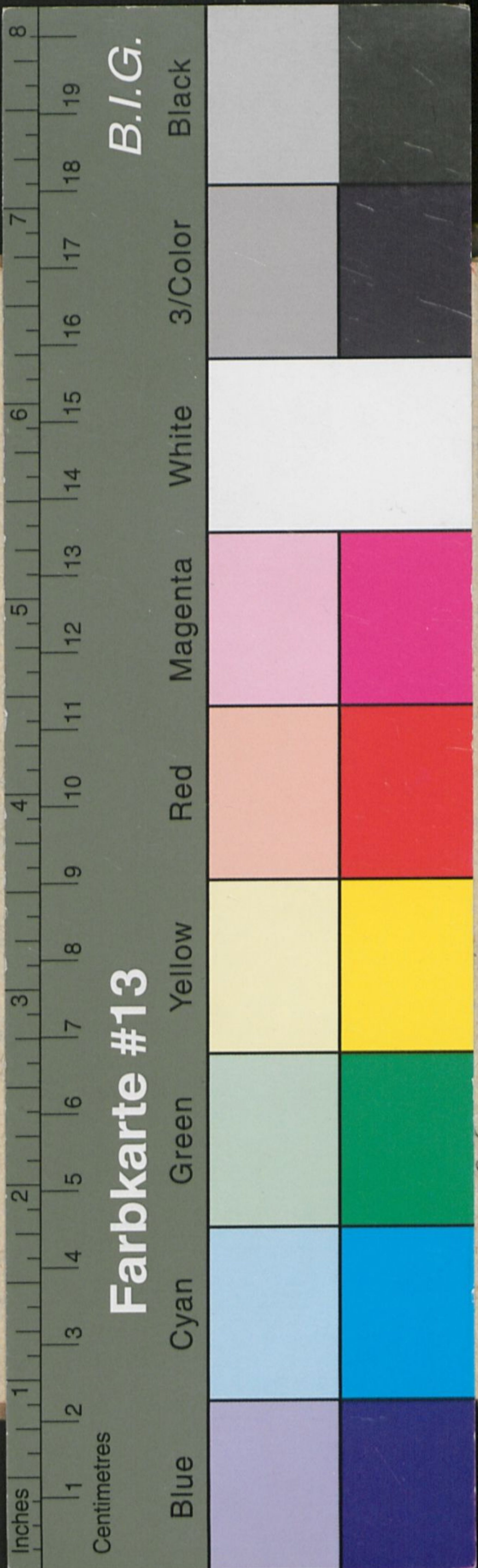
17
19 04 15

X 2206990

M. C.

VITA REVERENDI D. IV 431.
PRAECEPTORIS

Philippi Melanthonis,
PIÆ ET SANCTÆ
MEMORIÆ, GRÆCO CAR-
mine, quàm breuiffime è latina descriptione
Doctifs. viri IOACHIMI CAME-
RARIi excerpta & com-
prehensa.

ADDITVM QVQVE EST AD FI-
nem colloquium Christi cum duobus suis disci-
pulis Luthero & Philippo vnà
ambulantibus.

AUCTORE
Iohanne Melane Lefnicensi.

Iohann. XV.

Ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα
ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ἀγάγητε, καὶ καρπὸν φέ-
ξητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μόνος.

VITEBERGÆ.